קופת פיצויים ותגמולים

תמצית דו"ח דירקטוריון

ליום 30.09.2008

קופת פיצויים ותגמולים

תמצית דו"ח הדירקטוריון כולל מידע צופה פני עתיד,כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968, מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה הקיימת בקופה במועד הדו"ח וכולל הערכות של הקופה או כוונות שלה נכון למועד הדו"ח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או משתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "הקופה מעריכה", "הקופה סבורה", "צפוי/ה" וכדומה, אך ייתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים.

קופת פיצויים ותגמולים

א. מאפיינים כלליים של קופת גמל

שם קופת הגמל ותאור כללי	:	"עמית" קופת פיצויים ותגמולים (להלן - הקופה) פועלת לצידה של "קרן הפנסיה לעובדים", המנוהלת כקרן פנסיה נפרדת. "עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ", מנוהלת ע"י חברת הניהול "הפניקס ניהול קרנות פנסיה וגמולים בע"מ", שהינה חברת בת של הפניקס חברה לביטוח בע"מ, בהתאם להסכם ניהול שנחתם ביום 7.1.93 ולפרק ח' שנוסף לתקנון החברה שאושר באסיפה מיוחדת של העמיתים ביום 24.12.92. "הפניקס ניהול קרנות פנסיה וגמולים בע"מ" אחראית על הניהול התפעולי של הקופה, על מתן כל השירותים הנדרשים לעמיתי הקופה ונושאת בעלויות הנובעות מכך, בהתאם להסכם הניהול. בתמורה משלמת "עמית" לחברה המנהלת דמי ניהול. הסדר הניהול קיבל את אישור הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון באוצר ביום 15.3.93.
מועד הקמת הקופה	:	הקופה הוקמה בשנת 1952.
בעלי מניות בקופה	:	העמיתים.
סוג העמיתים	:	תגמולים שכירים ועצמאיים ופיצויים אישית.
סוגי אישור מס הכנסה שיש לקופה:		תגמולים לעצמאיים לשכירים ולפיצויים. הקופה פועלת במאוחד כקופת גמל על פי אישור מס' 1/521 לקופה מסוג: קופת תגמולים לעצמאיים, לשכירים ולפיצויים. האישור מתחדש מידי שנה וכיום בתוקף עד 31 בדצמבר 2008.
שיעורי הפרשה מרביים	:	שיעורי ההפרשה המרביים הם תגמולים שכיר – 7% עובד, 7.5% מעביד והפרשות עמית עצמאי סעיף 47.

קופת פיצויים ותגמולים

מספר חשבונות עמיתים	:	מספר חשבונות העמיתים המנוהלת ע"י הקופה הינם: א. מספר חשבונות – שכיר לסוף ספטמבר 2008 מסתכמים ב- 296 חשבונות. ב. מספר חשבונות – עצמאי לסוף ספטמבר 2008 מסתכמים ב- 103 חשבונות.
הון נכסים מנוהל	:	הון צבור של נכסי הקופה לסוף חודש ספטמבר 2008 הסתכם לסך של 44,748 אלפי ש"ח.
שינוי מסמכי יסוד	:	המועצה והאסיפה הכללית קיבלו החלטה להעברת הקופה לניהול הפניקס גמל בע"מ בהתאם למתווה שהועבר לאגף שוק ההון לאישורו כמתחייב מחוק קופות גמל. המתווה אושר על ידי הממונה על שוק ההון הביטוח והחיסכון. העברה של הקופה מתוכננת ליום 01.01.2009
מסלולי השקעה	:	לא קיימים.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ב' - נתונים עיקריים בדוחות הכספיים ביניים ושינויים מהותיים

מאזן

סך הנכסים נטו ל- 30 בספטמבר 2008 הסתכמו לסך של – 44,748 אלפי ש"ח מול 48,005 אלפי ש"ח ליום- 31.12.07, קיטון של כ- 0.678% הנובע מתשואה נומינלית שלילית נטו בשיעור של 2.80% מתחילת שנת 2008 ועד ליום 30 בספטמבר 2008 ומנגד צבירה שלילית של כ- 1,035 אלפי ש"ח (כולל העברות מהקופה).

מזומנים ושווי מזומנים הסתכמו לסך של 5,046 אלפי ₪, המורכבים מפיקדונות קצרי מועד ומזומנים בקופה ובבנקים, המהווים 11.28% מסך כל נכסי הקופה מול 1,720 אלפי ש"ח ליום 31.12.07 המהווים 3.58% מסך כל נכסי הקופה. הקופה מחזיקה ביתרות אלו בעיקר במטרה להקטין את "סיכון הנזילות" ועל מנת לשמר רמת נזילות גבוהה לצורך ביצוע תשלומים לעוזבים במהלך שנת 2008. הקופה, בשל הוראות התשלומים לעמיתים תוך ארבעה ימי עסקים ומעבר לקופות אחרות תוך שבעה ימי עסקים, נאלצת להשאיר יתרות מזומנים ושווי מזומנים גדולות באופן יחסי. כמו כן מוחזקות יתרות אלו על פי צפי כניסה להנפקות סמוך למועד הדיווח.

השינוי בניירות ערך הסחירים מתבטא כדלהלן :
ניירות ערך סחירים הסתכמו לסך של 33,427 אלפי ש"ח המהווים 74.70% מסך נכסי הקופה מול 38,738 אלפי ש"ח ליום 31.12.07 המהווים % 80.69 מסך נכסי הקופה - ירידה של כ- 7.42% .
ניירות ערך סחירים כוללים אגרות חוב ממשלתיות המהוות כ- 60% מסך ניירות ערך הסחירים ואגרות חוב קונצרניות סחירות המהוות כ- 23% מסך ניירות הערך הסחירים וזאת ליום 30 בספטמבר 2008.
ליום 31.12.07 היוו אגרות החוב הממשלתיות כ- 19% מסך ניירות הערך הסחירים ואגרות חוב קונצרניות סחירות היוו כ- 62% מסך ניירות הערך הסחירים.

ניירות ערך שאינם סחירים הסתכמו לסך של 1,622 אלפי ש"ח המהווים 3.62% מסך נכסי הקופה מול 1,681 אלפי ש"ח ליום 31.12.07 המהווים כ- 3.50% מסך נכסי הקופה.

השקעות הקופה באיגרות חוב חדשות בוצעו רק בתנאי שהן שיקפו יתרון תשואתי תוך התחשבות בסיכון הנזילות מול האג"ח הסחיר האלטרנטיבי ובחינת התשואה בהן הן מונפקות בהתייחס לריבית שמפרסמת החברה המצטטת ובמרווחים שנקבעו, המשקפים לדעת ההנהלה את הסיכונים הגלומים. ככלל, בחלק הלא סחיר, חלקם של הפיקדונות המשיך לקטון מחוסר אטרקטיביות בריבית בהן הן הונפקו ושמירה על אחוז היחסי של אג"ח הלא סחיר תוך בחינה קפדנית של דירוג האג"ח והתשואות.

הלוואות לעמיתים ולאחרים מסתכמות לסך של 109 אלפי ש"ח ומהוות 0.25% מסך נכסי הקופה מול 120 אלפי ש"ח ליום 31.12.07 והיוו כ- 0.25% מסך נכסי הקופה .הקופה מאפשרת לקיחת הלוואות לעמיתי הקופה בכפוף לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל)-תשכ"ד 1964 הצמודות למדד המחירים לצרכן בתוספת ריבית שנתית בשיעור 7%. הרבעון לא ניתנו הלוואות חדשות לעמיתים .
עקב חוסר מהותיות ושיקול עלות מול תועלת , מוצגות הלוואות לעמיתים בשווי עלות בתוספת רבית שנצברה ולא כפי הנדרש בשווי ההוגן שלהם .

קופת פיצויים ותגמולים

הכנסות והוצאות – מגמות עיקריות

הכנסות

בשלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2008 שהתאפיינה בחוסר יציבות בשווקים בארץ ובירידות שערים בשווקים בחול וצניחת שער הדולר מול השקל הישראלי, ההכנסה מהשקעות מהחלק הסחיר של הקופה הינה שלילית והסתכמה לסך- 1,625 אלפי ש"ח, כאשר הכנסה זו כוללת הפסד ממניות וניירות ערך סחירים שהניבו הכנסה שלילית בגובה של 2,361 אלפי ש"ח. אגרות חוב ממשלתיות הניבו הכנסה חיובית בסך 193 אלפי ש"ח. יש לציין שהרבעון השלישי של השנה אופיין בהפסדים כבדים בשווקים בארץ ובחול ולכן ההפסד רק ברבעון האחרון מניירות ערך סחירים מסתכם ב- 2,039 אלפי ש"ח.
הקופה מחזיקה באג"ח ממשלתיות סחירות. אג"ח אלו מעניקות תשואה שוטפת בתוספת הגנה מפני התפרצות אינפלציונית.

נ"ע שאינם סחירים הניבו הכנסה שלילית בשלושת הרבעוניים הראשונים של שנת 2008 בסך 24 אלפי ש"ח שנבעו בעיקרם מירידת שיערוך של קרנות ההשקעה שבהם מחזיקה הקופה.

הכנסות מפיקדונות והלוואות הסתכמו בשלושת הרבעוניים הראשונים של שנת 2008 לסך של 271 אלפי ש"ח לעומת שנת 2007 בהן ההכנסות הסתכמו ב- 566 אלפי ש"ח.

הוצאות

הקופה רשאית לגבות דמי ניהול בשיעור של עד 0.75% עפ"י תקנונה. השיעור השנתי אפקטיבית של הוצאות הניהול ביחס ליתרה החודשית הממוצעת הוא 0.57% לתשעת החודשים הראשונים של השנה (שנה קודמת 0.78%).

ברמה המספרית, דמי ניהול הסתכמו בשלשת הרבעוניים הראשוניים של השנה ב- 277 אלפי ש"ח לעומת 370 אלפי ש"ח בשנה קודמת כאשר מתוכם דמי ניהול בגין קרנות נאמנות הסתכמו לסך 13 אלפי ש"ח (שנה קודמת - 10 אלפי ש"ח) .

שינויים בזכויות העמיתים

סך הנכסים נטו ליום 30 בספטמבר 2008 הסתכמו לסך של 44,748 אלפי ש"ח מול 48,005 אלפי ש"ח ליום 31.12.07, קיטון של כ- 0.678% הנובע מתשואה נומינלית שלילית נטו בשיעור של 2.80% מתחילת שנת 2008 ועד ליום 30 בספטמבר 2008 ומנגד צבירה שלילית של כ- 1,035 אלפי ש"ח (כולל העברות מהקופה).

בשלושת הרבעוניים הראשוניים של שנת 2008 סך הפקדות העמיתים הסתכמו לסך של 1,493 אלפי ש"ח שמתוכם סך של 288 אלפי ש"ח היו ברבעון השלישי .

היקף משיכות העמיתים הסתכמו בשלשת הרבעוניים הראשוניים של השנה לסך של 3,169 אלפי ש"ח (כולל העברות מהקופה בסך 1,105 אלפי ש"ח). המשיכות מתייחסות לכספים נזילים של עמיתים שפרשו ושל עמיתים עצמאיים שחלפו בגינם 15 שנות חיסכון ו/או 5 שנות חיסכון בהתאם לגיל העמית. הגידול במשיכות נובע בעיקר מעלייה במשיכת כספי פיצויים עקב סיום יחסי עובד מעביד. משיכות השנה נבעו גם מעניין המפולת בשוק ההון החל מחודש ספטמבר. ראה פרק ה' התפתחויות בשוק ההון.

קופת פיצויים ותגמולים

ניתוח התשואה שהשיגה קופת הגמל בתקופת הדוח

הקופה השיגה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 תשואה נומינלית שלילית ברוטו של 2.80% על נכסיה. התשואה הושגה בשל התשואות על החלק הסחיר של הקופה אשר מושקע במניות, באגרות חוב ממשלתיות ובאג"ח קונצרני המהווים כ- 75% מנכסי הקופה.

תשואות אלו של החלק הסחיר בתשעת החודשים הראשונים של השנה הן המשך ישיר של סוף השנה הקודמת בהן שוק המניות ספג ירידות עקב משבר הסאב-פריים בעולם. ברבעון השני השתפר המצב של שוק המניות אשר הקטין את ההשפעה השלילית של רבעון ראשון, אך הרבעון השלישי הסתיים בירידות חדות של כ- 18% במדדי ת"א 100, ת"א 25 ויתר 50. היפוך הכיוון היה על רקע רצף שלילי של חדשות ואירועים שזרמו משוקי ארה"ב, רוסיה ואירופה. הקופה מחזיקה בעיקר במניות ת"א 25 ות"א 75, מניות חו"ל ותעודות סל על מדדי חו"ל קרנות נאמנות בחו"ל, אופציות, אגרות חוב סחירות ממשלתיות צמודות ולא צמודות ובקונצרניות אשר ברובן צמודות. לעניין תנודות בשוק ההון ראה פרק ה' התפתחויות ב שוק ההון.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ג' - תיאור אופן ניהול הקופה

נוהל השימוש בזכויות ההצבעה

בהתאם לנוהל שהתקבל בדירקטוריון החברה המנהלת את הקופה, מאחר ולא קיים בתיק ההשקעות תאגיד שחמישה אחוזים מנייר הערך שהנפיק מוחזק ע"י הקופה, הקופה משתתפת בכל אסיפה כללית של חברה מוחזקת, כאשר על סדר היום עומדות החלטות מהותיות שיש בהן כדי להשפיע באופן מהותי על אחזקות הקופה. הנוסח משובש תעברי.

תיאור אופן ניהול הקופה

א. מוסדות עמית וקופת הגמל

(1) האסיפה הכללית.
(2) מועצת עמית.
(3) הועד הפועל.
(4) נציגות העמיתים.
(5) ועדת השיפוט.
(6) ועדת ההשקעות.
(7) ועדת מאזן
(8) ועדת ביקורת

קופות "עמית" מנוהלות באמצעות מוסדות עמית המאוישות ע"י נציג העובדים, המעבידים, העצמאיים ונציגי חברת הניהול "הפניקס ניהול קרנות פנסיה וגמולים בע"מ (שהינה חברת בת של חברת הפניקס הישראלי בע"מ).

להסדר הניהול ניתן תוקף בפרק ח' בתקנות עמית: (הוראות מיוחדות בתקופת ניהולה של עמית ע"י חברת הניהול), עפ"י אישור האסיפה הכללית המיוחדת מיום 24.12.1992 ואישור הממונה על שוק ההון, בטוח וחסכון מיום 15.3.1993, בהתאם לפירוט להלן:

(1) חברת הניהול ממנה 4 נציגים מטעמה באסיפה הכללית, במועצה בוועד הפועל ו-3 בועדת ההשקעות (להלן: "נציגי חברת הניהול").

(2) לנציגי חברת הניהול באסיפה הכללית, במועצה ובוועד הפועל- 51% (חמישים ואחד אחוזים) מזכויות ההצבעה באסיפה הכללית, וכן (לפי העניין) במועצה ובוועד הפועל: 2 מנציגי חברת הניהול - ובהם מנכ"ל החברה או בהעדרו - ממלא מקומו של מנכ"ל החברה (כמשמעותם בתקנה 131 בתקנות), ישתתפו בישיבותיהן של האסיפה הכללית, המועצה והועד הפועל.

(3) העמיתים החברים בחברה רשאים לבחור באסיפה הכללית לפי שיקול דעתם הבלעדי, מיופי כוח מטעמם כחברים במועצה ובוועד הפועל, בהתאם ובכפיפות לתנאים ולהוראות המפורטים בתקנות החברה.

(4) לנציגי העמיתים במועצה ובוועד הפועל 49% (ארבעים ותשעה אחוזים) מזכויות ההצבעה שלכל אחד מנציגי העמיתים שיצביעו במועצה ובוועד הפועל יועבר חלק יחסי מזכויות ההצבעה, לפי היחס של 1 חלקי מספר המעבידים הנוכחים במועצה או בוועד הפועל.

(5) לעמיתים וכן (לפי העניין), לנציגי העמיתים באסיפה הכללית 49% (ארבעים ותשעה

קופת פיצויים ותגמולים

אחוזים), מזכויות ההצבעה באסיפה הכללית, כשלכל אחד מהעמיתים, וכן (לפי העניין), לכל אחד מנציגי העמיתים יוקנה חלק יחסי מזכויות ההצבעה, בהתאם להוראות תקנות החברה.

עם כניסת חוק קופות גמל לתוקף, היה על הקופה להעמיד את חברי הדירקטוריון על 15 חברים. האסיפה הכללית בישיבתה מיום 21.12.05 החליטה להסיר את חברותם של חלק מהדירקטורים אשר לא הופיעו באופן רצוף לישיבות וכיום מונה מועצת "עמית" 12 חברים.

ב. **מתכונת כללית לקבלת החלטות על השקעות הקופה**

דירקטוריון החברה מתווה את מדיניות ההשקעות וקובע נהלים פנימיים להשקעות, למעקב ולפיקוח עליהן. החלטות ההשקעה מתקבלות באמצעות ועדת השקעות הקובעת את מדיניות ההשקעה, קובעת אמות מידה לבחינת יישום מדיניות ההשקעה ומבקרת את יישום המדיניות והכול בכפוף לתקנות דרכי השקעה. ועדת ההשקעות מתכנסת אחת לשבועיים ובהן רוב לנציגים חיצוניים.

ג. **ניהול תיק ההשקעות**

ניהול השקעות נעשה באמצעות הפניקס השקעות ופיננסים בע"מ בהתאם להסכם מחודש פברואר 2007 ואשר חודש ביום 1.1.2008, וזאת בהתאם למדיניות שנקבעה על ידי ועדת ההשקעות ואשר הותוותה על ידי הדירקטוריון.מנהל ההשקעות נתמך במחלקה כלכלית פנימית ובסקירות וניתוחים אנליסטים מבנקים ומבתי השקעות בארץ ובחו"ל. ההשקעות בקופות מבוצעות במגוון מכשירי השקעה בארץ ובחו"ל כגון: מניות, אגרות חוב ממשלתיות, אגרות חוב קונצרניות סחירות ולא סחירות.

ד. **הקשר בין ועדת ההשקעות למנכ"ל הקופה ומנהל תיק ההשקעות של הקופה**

קיים קשר מתמיד בין ועדת ההשקעות, המנכ"ל ומנהלי תיק ההשקעות המשתתפים בכל ישיבות הועדה.

ה. **נציגות העמיתים**

העמיתים בוחרים, באסיפה הכללית, גוף (להלן: "נציגות העמיתים"), המשמש כועדת ביקורת אשר תפקידיו וסמכויותיו, יהיו אלה שיוחדו לו ונקבעו לגביו בחוזה הניהול, לרבות קבלת ואיסוף נתונים המתייחסים לניהול החברה ולניהולן של הקרנות על ידי חברת הניהול, אישור מינויים או (לפי העניין) אי מינויים של בעלי תפקידים לחברה ו/או (לפי העניין) לקרנות, לדוחות המבקר הפנימי והכל בהתאם ובכפיפות להוראות המיוחדות לעניין זה בתקנות החברה.

נציגות העמיתים תפעל בהתאם לסדרי עבודה שיקבעו על ידה, לפי שיקול דעתה הבלעדי.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל

1. להלן יתוארו שינויים מהותיים בחקיקה והסדרה בקשר עם תחומי הפעילות של החברה, מאז הדוח התקופתי או שאירעו בתקופת הדוח:

1.1 הוראות דין

ביום 29 ביולי 2008 פורסם חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מספר 166), התשס"ח-2008. בפקודה נקבע פטור ממס הכנסה לקופות גמל ובלבד שההכנסה אינה הכנסה ששולמה לקופת גמל על ידי תאגיד העוסק בעסק שהוא בשליטת קופת הגמל או שלקופת הגמל יש בו החזקה מהותית. התיקון שינה את ההוראות שנקבעו בפקודה לענין "שליטה" ו"החזקה מהותית" כדלקמן:

(א) החזקה מהותית תחשב החזקה של קופת גמל אחת, או קבוצת קופות גמל המנוהלות או המוחזקות בידי אדם אחד, במישרין או בעקיפין, יחד ולחוד, בשיעור העולה על 20% באחד או יותר מאמצעי השליטה בתאגיד;

(ב) שליטה תחשב החזקה או זכות להחזקה, יחד או לחוד, במישרין או בעקיפין, בידי קופות גמל, בשיעור העולה על 50% מאמצעי השליטה בחבר בני אדם.

1.2 ביום 8 באפריל פורסם חוק איסור השקעה בתאגידים המקיימים קשר עסקי עם איראן, התשס"ח - 2008. מטרת החוק הינה למנוע השקעת מוסדות פיננסיים (גוף מוסדי, כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א – 1081, תאגיד בנקאי, כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א – 1981 ומנהל קרן כמשמעותו בחוק השקעות משותפות בנאמנות התשנ"ד – 1994) בתאגידים המקיימים קשר עסקי מהותי התורם כלכלית, במישרין או בעקיפין, לאיראן, וזאת כחלק מהמאמץ הבינלאומי לסיכול יכולתה של איראן לפתח נשק בלתי קונבנציונלי, המהווה איום על קיומה של מדינת ישראל. בחוק נקבע, כי גוף פיננסי לא ישקיע בתאגיד הנכלל או ייכלל ברשימה המתפרסמת ומתעדכנת על-ידי הועדה (ועדה שנקבעה בחוק לשם יישום הוראות החוק) ומפרטת את שמות התאגידים המקיימים קשר עסקי מהותי עם איראן. היה וגוף מוסדי השקיע בתאגיד, ולאחר מכן נכלל התאגיד ברשימה, על הגוף הפיננסי למכור את החזקותיו בתאגיד בתוך תשעים ימים מיום פרסום התאגיד ברשימה.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.3 תקנות הניוד הפנסיוני

ביום 24 במרס 2008 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות), התשס"ז – 2007. כמו כן, ביום 5 באוגוסט 2008 פורסם חוזר בעניין העברת כספים בין קופות גמל (התקנות והחוזר ייקראו להלן: "הוראות ניוד החיסכון הפנסיוני"). מטרת ההוראות שבתקנות ובחוזר הינה לאפשר לצרכן לנייד בכל עת את החסכון הפנסיוני שלו בין הגופים המנהלים חיסכון פנסיוני ובכך להביא להגברת התחרות. במסגרת הוראות ניוד החיסכון הפנסיוני מתאפשר, בין היתר, מעבר של כספי חסכון שנצברו בין קופות גמל לקצבה; מעבר כספים מקופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים לקופת גמל משלמת לקצבה; מעבר כספים מקרנות השתלמות לאחר מועד הזכאות למשיכה בפטור ממס לקופת גמל לקצבה; נקבעה חסימה מפני האפשרות להעביר כספים לקופת גמל סגורה (כהגדרתה בתקנות) וכן נקבעו מגבלות או חסימות של העברת כספים במקרה של עיקול, שיעבוד, הלוואה שטרם נפרעה, פטירת המבוטח טרם המועד הקובע (כהגדרתו בתקנות) ובמקרה של הגשת בקשת לתביעת נכות מהקרן המעבירה כל עוד זו תלויה ועומדת; נקבעו הוראות לעניין המועדים המחייבים להעברת המידע והכספים לחברה הקולטת, לעניין פיצוי במקרה של חריגה מהמועדים ולעניין אופן העברת הכספים; נקבעה האפשרות לבטל את בקשת ההעברה, לרבות על ידי העמית, וזאת תוך תקופת זמן הקבועה בהוראות הניוד הפנסיוני; נקבעו הוראות לעניין העברת האחריות הביטוחית של העמית העובר. במסגרת זו נקבעו הוראות מיוחדות לגבי המשך הביטוח על ידי קופה מעבירה שהיא קופת ביטוח. נקבעו דרכי התקשרות בין היצרנים השונים להעברת מידע; נקבעו הוראות דיווח בין החברות המעבירות והקולטות לבין העמית; העמית לא יהיה מוגבל במספר הפעמים לניוד החיסכון.

במסגרת תקנות הניוד נקבעו מועדים להעברת הכספים. תוך 10 ימי עסקים נדרש הגוף המנהל של הקופה המעבירה להעביר את הסכום המבוקש להעברה לקופה הנעברת, וזאת מיום קבלת בקשת העברה חתומה ומלאה. הועברה לגוף המנהל של קופה מעבירה הודעה על קבלת בקשה של עמית וחתם העמית על הודעת ביטול של העברת כספים בתוך 18 ימי עסקים ממועד העברת ההודעה על קבלת הבקשה, יודיע הגוף המנהל של הקופה המעבירה לגוף המנהל של הקופה הנעברת, כי אין באפשרותו לבצע את בקשת ההעברה ואת הסיבות לכך.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.3 תקנות הניוד הפנסיוני (המשך)

במסגרת תקנות הניוד נקבעו הוראות לענין העברת האחריות הביטוחית, המאפשרות לקופה המעבירה להקטין את סכום הביטוח לסיכון מוות בהתאם לחלק היחסי של היתרה הצבורה ללא מרכיב פיצויים, שנותרה בקופה לאחר העברת הכספים, בלא בחינה מחודשת של מצב רפואי קודם ובלא תקופת אכשרה, תוך התאמת הפרמיה לסכום הביטוח היחסי הנותר. כמו כן, נקבעו הוראות לענין הכיסוי הביטוחי לסיכוני נכות הכלול בקופה או נספח לה או שנמכר אגב ההצטרפות לקופה או אגב החברות בה שממשיך העמית לרכוש לאחר ההעברה בלא בחינה מחודשת של מצב רפואי קודם ובלא תקופת אכשרה, ואולם דמי הביטוח יהיו דמי הביטוח הנהוגים במועד ההעברה, לכלל המבוטחים אצל הגוף המנהל בפוליסה בעלת מאפיינים דומים שאינה פוליסה קבוצתית.

מועד תחילת התקנות והחוזר הינו 1 באוקטובר 2008.

לגבי העברת כספים מקופה מעבירה שהיא קופת ביטוח או לקופה מקבלת שהיא קופת ביטוח, מועד התחילה הוא 1 בינואר 2009.

כמו כן, נקבע כי לגבי קופה מעבירה שהיא קופת ביטוח או שהיא קופת גמל משלמת לקצבה שאינה קופת ביטוח, ניתן יהיה בשנתיים הראשונות להעביר את היתרה הצבורה בתוך 30 ימי עסקים מהיום שבו העוברה בקשת ההעברה.

לדעת הנהלת החברה, מאחר שלא ניתן להעריך את התנהגות העמיתים בקופות הגמל בכל הנוגע לניוד החיסכון הפנסיוני שלהם ואת ההשפעות שתהיינה לכניסת הבנקים לייעוץ פנסיוני על עניין זה, ובנוסף את ההשפעות של תיקון מספר 3 לחוק קופות הגמל, לא ניתן, בשלב זה, להעריך את ההשלכות של רפורמת ניוד החסכון הפנסיוני על פעילות החברה ותוצאותיה.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.4 חקיקת מיסים

ביום 6 במרס 2008 פורסם חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 20) התשס"ח-2008 (להלן: "התיקון"), לפיו יחול חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה – 1985 (להלן: "החוק" או "חוק התיאומים") עד תום שנת המס 2007 בלבד. נקבעו הוראות מעבר לשנות המס הבאות, החל משנת המס 2008, המתייחסות, בין היתר, לנושאים הבאים: דרך חישוב ניכוי נוסף בשל פחת בהתאם לסעיפים 3 ו-18 לחוק; דרך החישוב של הפסד ריאלי לפי סעיף 9(ג) לחוק; קיזוז יתרת ניכוי בשל אינפלציה שלא נוכתה בשנת 2007 ועוד. במסגרת התיקון תוקנו גם מספר סעיפים בפקודת מס הכנסה, ובהם החלפת הנוסח של סעיף 3(י) לפקודה המתייחס להלוואה שניתנת ללא ריבית או בריבית נמוכה מהשיעור שנקבע בתקנות. תחילתו של התיקון הינה מיום 1 בינואר 2008.

כמו כן, תוקנו מספר סעיפים גם בחוק מס ערך מוסף ובהם:

א. שונתה ההגדרה "רווח" בסעיף 1 לחוק מע"מ, כך שהרווח של מוסדות כספיים החייב במס רווח הינו ההכנסה החייבת לפי פקודת מס הכנסה לאחר ניכוי המס על השכר, ולא לפני ניכוי המס על השכר.

ב. שונתה הגדרת "שכר" (שמוסד כספי חייב בגינו בתשלום מס שכר, שכוללת כעת גם תשלום דמי ביטוח ששילם מעביד בשל עובדו, לפי חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995 (בסעיף זה: "החוק"), בניכוי דמי הביטוח שהמעביד ניכה משכר העובד לפי החוק. שינויים אלו יחולו על שכר המשתלם בעד חודש ינואר 2009 ואילך. בנוגע לשנת המס 2008 נקבע הוראות מעבר לפיהן: א. מ"הרווח" כאמור ליעל תנוכה רק מחצית המס על שכר. ב. להגדרת "שכר" כאמור לעיל, תתווסף רק מחצית מדמי הביטוח הלאומי ששילם מעביד בעד עובדו בניכוי מחצית מדמי הביטוח שהמעביד ניכה משכר עובדו.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.5 ביום 28 בפברואר 2008 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח, 2008. התקנות מסדירות את סוגי ההוצאות שמותר לגוף מוסדי להוציא בשל ביצוע עסקאות בנכסים שבניהולו כאשר הוצאות אלו ייגבו מתוך כספי הנכסים המנוהלים. השינויים בתקנות ביחס להוראות הדין הקיימות מתייחסים בעיקר לסוגים של הוצאות, כדלקמן:

א. תשלומים הנובעים מהשקעה של הגוף המוסדי בקרנות השקעה, בניירות ערך לא סחירים ובזכויות במקרקעין.

ב. תשלומים למנהל תיקים ולמנהל קרן נאמנות בגין השקעה בחו"ל. שני סוגי התשלומים האמורים, ייכללו במסגרת עמלות ניהול חיצוני (כהגדרתם בתקנות) ויותרו כהוצאה, בהתקיים תנאים מסוימים. התקנות חלות הן על קופות גמל, הן על קרנות פנסיה והן על פוליסות תלויות תשואה.

ביום 18 במאי 2008 התפרסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון), התשס"ח – 2008. במסגרת טיוטת התיקון לתקנות מוצע לקבוע כללית אחידים המתייחסים לתנאים שבהתקיימם ניתן להכיר בהוצאות המשולמות למנהל קרן נאמנות או בתקבולים השונים שמקבל מנפיק תעודת סל כהוצאות ישירות הנגבות מעבר לדמי הניהול.

יחד עם פרסום טיוטת התקנות הנ"ל, פרסום המפקח טיוטת חוזר שעניינה השקעה בתעודות סל. בטיוטת החוזר מובהר, כי תשלומים או הוצאות לעניין זה הם כל תשלום שמקבל מנפיק התעודה, בגין הנכסים המגבים את ההתחייבות או בגין פעולה שנעשית בהם, ושאינם מועברים למחזיקי התעודה, למעט תשלומים בעד קנייה, שמירה או מכירת ניירות הערך. לכן, במקרה בו לא ניתן להכיר בהוצאות או בתשלומים אלו כהוצאות ישירות הנגבות מנכסי העמיתים/המבוטחים מעבר לדמי הניהול, הרי שהם יכללו את כל סוגי התקבולים השונים שמקבל מנפיק התעודה, בשיטות שונות ובכל צורה שהיא. טיוטת החוזר חלה על חברת ביטוח לגבי התחייבויות תלויות תשואה, על חברה מנהלת לגבי קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבניהולה ועל קרנות פנסיה ותיקות. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 3), התשס"ח – 2008 (להלן בסעיף זה: "תיקון 3 לחוק קופות גמל" או "תיקון 3" או "התיקון").

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.5 (המשך)

ביום 23 בינואר 2008 התקבל בכנסת תיקון 3 לחוק קופות הגמל אשר במסגרתו תוקנו הוראות חוק קופות הגמל, חוק הפיקוח ופקודת מס הכנסה.

תיקון 3 לחוק קופות הגמל קובע שני סוגי קופות גמל: קופת גמל משלמת וקופת גמל לא משלמת. קופת גמל משלמת היא קופת גמל אשר משלמת ישירות קצבה למבוטחיה. קופת גמל לא משלמת היא קופת גמל אשר לא ניתן למשוך ממנה כספים באופן ישיר, למעט כספי פיצויים. משיכת כספי התגמולים מקופת גמל לא משלמת תוכל להתבצע רק על ידי העברת הכספים שנצברו לקופת גמל משלמת. משיכת הכספים מקופת גמל משלמת תהא בהתאם לשיטת ההיוון שנקבעה בתקנון הקופה, ובלבד שסכום הקצבה החודשי שלו יהיה זכאי העמית לאחר ההיוון לא יפחת מ-3,850 ש"ח ("סכום הקצבה המזערי" – סכום זה יעודכן על פי עליית המדד ב- 1 במרס כל שנה ביחס למדד שהיה ידוע ב- 1 במרס 2008). אם פחת הסכום האמור מסכום הקצבה המזערי, המשיכה תתבצע בהתאם לשיטת ההיוון שנקבעה בתקנון הקופה, לפי שיעור מהקצבה שלא יעלה על 25% ולתקופה שלא תעלה על חמש שנים; עוד קובע התיקון כי אישור קופת גמל כקופת גמל לתגמולים או כקופת גמל אישית לפיצויים לא יינתן, אלא לגבי קופות שפעלו כדין כקופות לתגמולים או כקופות אישיות לפיצויים משנת 2007 ואילך, ורק ביחס לכספים שהופקדו עבור שנות המס שקדמו לשנת המס 2008.

עוד נקבע במסגרת התיקון כי הממונה לא ייתן אישור לקופת גמל מרכזית לפיצויים אלא לגבי קרן שפעלה כדין כקופת גמל מרכזית לפיצויים בשנת המס 2007 לגבי כספים שהופקדו בקרן עד לשנת המס 2010, ובלבד שההפקדה היא של עמית-מעביד אשר היה עמית בקופה בחודש דצמבר 2007 והפקדת הכספים היא בשל עובד של עמית-מעביד כאמור שהופקדו עבורו כספים בקופה עבור חודש דצמבר 2007.

במסגרת התיקון הושוו גם הטבות המס לחיסכון בין מוצרי החיסכון הפנסיוני השונים. במסגרת התיקון נקבע לראשונה, כי יוענק זיכוי ממס בשיעור של 35% בשל הפקדות בכל קופות הגמל לקצבה. דהיינו, לענין שיעור הזיכוי ממס, לא תהיה קיימת עוד הבחנה בין תוכנית לפנסיה מקיפה לתוכנית שאינה לפנסיה מקיפה ושיעור הזיכוי ממס יהיה 35% הן בקופות גמל שמשלמות לקצבה והן בקופות גמל שאינן משלמות לקצבה.

כמו כן נקבע זיכוי ממס בשיעור של 35% גם עבור רכישת ביטוח קצבת שארים. ביטוח קצבת שארים הינו ביטוח מפני הסיכון למקרה מוות של המבוטח, ללא מרכיב

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.5 (המשך):

החסכון, הכולל תשלומי פנסיה לשארים. הסכום הכולל שבשלו מוענק זיכוי ממס בשל רכישת ביטוח קצבת שארים לא יעלה על 1.5% מההכנסה המזכה של העמית.

במסגרת התיקון נקבעה מגבלת הוצאה בשל ביטוח מפני אובדן כושר עבודה. ההוצאה המרבית לצרכי מס בשל רכישת ביטוח מפני אובדן כושר עבודה תהא עד 3.5% מההכנסה החייבת, עד 4 פעמים השכר הממוצע במשק (בשנת 2008 – 30,652 ש"ח). דהיינו, הוצאה מרבית של 1,073 ש"ח לחודש. עד לתיקון ניתן היה לנכות לצרכי מס הוצאה של עד 2.5% מההכנסה החייבת, ללא תקרה. לאור התיקון, מי שהכנסתו החייבת הנה עד 4 פעמים השכר הממוצע במשק יוכל לנכות לצרכי מס הוצאה גדולה יותר מבעבר (3.5% במקום 2.5%), אולם מי שהכנסתו החייבת גבוהה מ- 4 פעמים השכר הממוצע במשק עלול להיפגע, משום שבעבר רשאי היה לנכות לצרכי מס הוצאה של עד 2.5% מהכנסתו החייבת, ללא תקרה. מאחר שקיים מנגנון מקזז, לפיו במקרה שבו מעביד מפקיד עבור עובד למרכיב תגמולים למעלה מ- 5% יש להפחית את ההפרש מהשיעור המותר בניכוי בשל אובדן כושר עבודה, בוצעה התאמה ונקבע מנגנון מקזז מעל 4%.

בנוסף, נקבעו במסגרת התיקון שינויים והתאמות בכל הנוגע לזכות העובד לבחור את המוצר הפנסיוני אותו ירכוש ואת היצרן הפנסיוני ממנו ירכוש את המוצר. במסגרת זאת הודגשה זכות העובד לבחור גם את מסלול ההשקעה בקופת גמל מסלולית, למעט ביחס לרכיב ההפרשה לפיצויים, שאינה באה במקום הפרשה לפיצויי פיטורין לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין . לגבי רכיב ההפרשה לפיצויים זכות הבחירה של העובד מוגבלת למסלול ברירת המחדל לפיצויים של קופת הגמל המסלולית. כמו כן הורחבה זכות העובד לבחור גם את תכנית הביטוח מפני סיכון מקרה מוות או מפני סיכון אבדן כושר עבודה, שהתיר אותה המפקח והכלולה בקופת גמל, או הנמכרת אגב הצטרפות או חברות בקופת גמל.

הוראותיו האמורות של תיקון 3 לחוק קופות גמל תחולנה על הכספים שיופקדו עבור העמיתים או המבוטחים החל ממועד 1 בינואר 2008. לגבי כספים שהופקדו עובר ליום 1 לינואר 2008 תחולנה ההוראות שהיו בתוקף עובר לתיקון.

במסגרת תיקון 3 הוכנסו שינויים גם בחוקים, כדלקמן:

(א) תיקונים בחוק הפיקוח על שירותים פיננסים (עיסוק בייעוץ ובשיווק פנסיוני), התשס"ה – 2005 (להלן: "חוק ייעוץ ושיווק פנסיוני") בנוגע למערכת היחסים בין יועץ או סוכן פנסיוני לבין הגוף המוסדי, שמטרתו ליצור השוואה בין הוראות חוק רלבנטיות החלות על סוכנים גם על משווקים ויועצים פנסיונים.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.5 (המשך):

(ב) תיקון הגדרת נכסי החסכון לטווח ארוך כך שקופות מרכזיות לפיצויים וקופות גמל מרכזיות לדמי מחלה אינן כלולות בהגדרת קופה מרכזית לקצבה.

(ג) תיקון הוראות בחוק קופות הגמל – ביטול המגבלה שחלה על חברה מנהלת של קופה מרכזית של קצבה באופן שלחברה כאמור תהיה אפשרות לנהל גם קופות גמל שאינן לקבצה.

(ד) הרחבת עיצומים כספים ורשימת הוראות בחוק שעבירות עליהן תהוונה עבירות פליליות.

ביום 4 בפברואר 2008 העניק המפקח לעל הקופות ותכניות הביטוח אשר ניתן להן אישור לשנת 2008 כקופת גמל לתגמולים או כקופת גמל אישית לפיצויים, אישור כקופת גמל לא משלמת לקצבה.

מתקיימים דיונים עם הפיקוח בדבר מתן אורכה להשלמת ההיערכות הנדרשת ליישום החקיקה האמורה.

נקבעו הוראות לשנת 2008 בלבד לעניין התרת הפרשות לפיצויים לקופה לא משלמת לקצבה, הן לעניין פנסיית חובה והן לעניין קופות בהן אין הפרשה מקבילה של תגמולים.

ביום 15 באפריל 2008 פרסם המפקח מסמך בעניין סוגיות בנושא תיקון מספר 3 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), תשס"ה – 2008. כמו כן, ביום 20 באוגוסט 2008 פרסם המפקח מסמך הוראות הבהרה נוספות. במסגרת ההבהרות האמורות הובאה התייחסות למספר סוגיות הנובעות מתיקון החקיקה כאמור, ובין היתר:

(א) לעניין הפקדות שבוצעו לקופת גמל לא משלמת לקצבה עד ליום 30 ביוני 2008, יוכל עמית – עצמאי לבחור השארת הכספים בחשבונו (על כספים אלו יחול אישור מס הכנסה של קופת גמל לא משלמת לקצבה), לבין ביטול פעולת ההפקדה, שיכול להיעשות עד ליום 31 בדצמבר 2008, והחזרת הכספים לעמית, בניכוי מס רווחי הון עד למועד ההחזר;

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.5 (המשך):

(ב) במקרה של משיכת כספים על ידי מוטב של עמית שנפטר, משיכת כספי פיצויים וכספים המשולמים למוטבים במקרה של ביטוח חיים קבוצתי, ניתן יהיה למשכם ישירות ושלא באמצעות העברת הכספים לקופת גמל משלמת לקצבה;

(ג) לעניין סכום הקצבה המזערי נקבע, כי יובאו בחשבון סכומי קצבה להם זכאי העמית מקופת גמל אחרת או ממעביד;

(ד) על כספי קופת גמל אישית לפיצויים שמבקש עמית-שכיר להעביר בהתאם לתקנה 34א(א) לתקנות מס הכנסה, לא יחול אישור מס הכנסה כקופת גמל לתגמולים, מכיוון שהעברה מהווה הפקדה חדשה ולגבי כספים אלו יחול אישור מס הכנסה של קופת גמל לא משלמת לקצבה;

(ה) אישור מס הכנסה כקופת גמל לתגמולים לא יחול על כספים שביקש מוטב להעביר לפי הוראות תקנות 34ב(ב) ו- 38ג(ב) לתקנות מס הכנסה, מכיוון שהעברה כאמור מהווה הפקדה חדשה לגביה יחול אישור מס הכנסה של קופת גמל לא משלמת לקצבה. מוטב שהעביר כספים כאמור עד למועד ביטולן של התקנות האמורות (3 במרס 2008) יוכל לבחור בין החלופות המנויות בסעיף (א) לעיל (השארת הכספים או ביטול ההפקדה). לאחר מועד ביטולן של התקנות האמורות, אין עוד אפשרות להעביר כספים אלה לחשבון על שם המוטבים;

(ו) עמית בקופת גמל לא משלמת לקצבה שהצבירה בגין הפקדות חדשות אינה מקנה לו פנסיה הגבוהה מ- 5% משכר המינימום, יוכל להעביר את צבירתו לקופת גמל משלמת לקצבה ולמשוך את הצבירה בהתאם להוראות תקנות מס הכנסה.

ביום 29 ביוני 2008 פורסם תזכיר חוק לתיקון פקודת מס הכנסה, התשס"ח-2008 המכיל תיקונים משלימים לתיקון 3 לחוק קופות הגמל. במסגרת התזכיר מוצע, בין היתר:

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.5 (המשך):

(א) תיקון 3 ביטל את רצף הפיצויים בהפקדות למרכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה. מוצע לקבוע כי רצף פיצויים יחול גם בהפקדות לקופת גמל לקצבה, תוך הגבלת מענק הפרישה לסכום המהווה את מספר שנות העובד כפול הנמוך מבין:

(I) משכורת העובד; או

(II) ארבע פעמים השכר הממוצע במשק;

(ב) קופות גמל שפעלו טרם תיקון 3 כקופות הוניות יהיו זכאיות להמשיך ולהחזיק באישור לקופת גמל הונית לגבי כספים שהופקדו לפני שנת 2008;

(ג) בחישוב סכום הקצבה המזערי יבואו בחשבון סכומי קצבה להם זכאי העמית מקופות גמל אחרות ומתשלומים המשולמים לעבוד ממעבידו למשך כל חייו;

(ד) עמית שהגיע לגיל פרישה ואין לו חשבון בקופת גמל לא משלמת או בקופת גמל משלמת שאינה קרן ותיקה, אשר צבר סכום שאינו עולה על 40,000 ש"ח , יוכל למשוך את סכום הצבירה ישירות מקופת גמל לא משלמת לקצבה;

(ה) להסמיך את שר האוצר לקבוע תנאים למשיכה של סכומים חד פעמיים מקופת גמל לא משלמת לקצבה בשל מצב בריאותי או כלילי של העמית;

(ו) להתיר לחברה מנהלת של קופות גמל לעסוק בעיסוקים נוספים שיאשר הממונה, כגון תיווך לעניין ביטוח כסוכנות ביטוח וניהול קרן פנסיה ותיקה.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.6 פנסיית חובה – צו הרחבה לעניין הסכם קיבוצי לביטוח פנסיוני:

ביום 19 ביולי 2007 נחתם הסכם קיבוצי כללי (מסגרת) לביטוח פנסיוני מקיף במשק בין לשכת התאום של הארגונים הכלכליים לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה, האגף לאיגוד מקצועי ואגף הפנסיה, הביטוח ושוק ההון. בהתאם להסכם, כל עובד שאין לו הסדר פנסיוני מיטיב (כהגדרתו בהסכם), המועסק או שיועסק בכל מקום עבודה, שהינו או שיהיה חבר במי מארגונים החברים או שיהיה חבר בלשכת התאום, יהיה זכאי להיות מבוטח בהתאם לקבוע בהסכם, ולבחור, בהודעה בכתב למעסיקו, בפנסיה מקיפה לרבות קופת גמל לקצבה, ובלבד שתכלול גם כיסויים למקרה מוות ונכות. לא הודיע העובד למעסיקו בכתב על בחירתו בפרק הזמן הקצוב לעניין זה בהסכם, יבטח אותו המעסיק בקרן פנסיה מקיפה חדשה שתיבחר על ידי המעסיק. חובת הביטוח הינה על השכר המשולם לעובד, או השכר הממוצע במשק,

לפי הנמוך מביניהם. שיעורי ההפרשות לביטוח יעלו באופן הדרגתי מדי שנה עד לשנת 2013 בהתאם לקבוע בהסכם והחל משנה זו יהיו הפרשות העובד לתגמולים בשיעור של 5% והפרשות המעביד בשיעור של 5% לתגמולים ו- 5% לפיצויים. הפרשות לכל עובד ייעשו החל מתום תשעה חודשים מתחילת העבודה (החל משנת 2009 בתום 6 חודשים מתחילת העבודה). עובד שיתקבל לעבודה כשהוא מבוטח בביטוח פנסיוני כלשהו יהיה זכאי לביצוע ההפרשות החל מהיום הראשון לעבודתו כאשר ההפרשות יבוצעו לאחר שלושה חודשי עבודה או בתום שנת המס רטרואקטיבית, לפי המוקדם. לגבי עובד שהיה ביום 1 בינואר 2008 מועסק תשעה חודשים או יותר, ביצוע ההפרשות בגינו יחל ביום 1 ינואר 2008.

ההסכם חל על נשים מגיל 20 ועל גברים מגיל 21. מי שבמועד הקובע מלאו לו 50 למעלה ואין לו הסדר פנסיוני מיטיב יוכל, על פי ההסכם, לבחור בכל קופת גמל לצורך ביצוע ההפרשות. ההסכם אינו חל על מי שפרש מעבודתו בגיל פרישת חובה ומקבל קצבה. על הפרשות הפיצויים לפי ההסכם יחול סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין בגין השכר, הרכיבים, התקופות והשיעורים בגינם נעשתה ההפרשה בלבד.

ביום 30 בדצמבר 2007 חתם שר התמ"ת על צו הרחבה לביטוח פנסיוני מקיף אשר מרחיב את הוראות ההסכם הקיבוצי הנ"ל על כל העובדים והמעבידים בישראל.

צו ההרחבה וההסכם הקיבוצי נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2008.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.6 פנסיית חובה – צו הרחבה לעניין הסכם קיבוצי לביטוח פנסיוני: (המשך)

1.6.1 ביום 31 בינואר 2008 פורסמו תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) (הוראת שעה), התשס"ח – 2008, בהן הותאמו שיעורי ההפקדות המינמליים לשיעורי ההפקדות בהם מחוייבים בהתאם להוראות ההסכם הקיבוצי הנ"ל, עבור הפקדות בשנים 2008 עד 2012.

1.7 חוזרים

1.7.1 ביום 7 ביולי 2008 פורסם חוזר שעניינו תיקונים והבהרות להוראות שנקבעו בחוזר גופים מוסדיים 2007-9-15 מיום 27 באוגוסט 2007 "ניהול סיכוני אשראי אגב פעילות השקעות" ובחוזר גופים מוסדיים 2007-9-16 מיום 27 באוגוסט 2007 "העמדת אשראי לא סחיר על ידי גופים מוסדיים – תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית".

1.7.2 ביום 1 ביולי 2008 פרסם המפקח חוזר שעניינו חישוב לראשונה של נכסי השקעה בגוף מוסדי (החוזר מבטל חוזר קודם בענין זה שפורסם ביום 8 באפריל 2008). מטרת החוזר הינה לקבוע את אופן חישבו שווי נכס סחיר ונכס לא סחיר במועד ההכרה הראשון של הנכס בהתאם לעקרון המנחה לפיו יש לקבוע את השווי ההוגן של נכס ביום ההכרה הראשון לפי הסכום ששולם עבורו. תחולת החוזר הינה על חברות מנהלות וקופות גמל שבניהולן, קרנות פנסיה ותיקות ותיק הפוליסות תלויות התשואה בחברות הביטוח.

קופת פיצויים ותגמולים

1.7 חוזרים (המשך)

1.7.3 ביום 10 ביוני 2008 פרסם המפקח חוזר שעניינו שימוש בפוליגרף ביישוב תביעה. החוזר קובע, כי גוף מוסדי לא יחייב עריכת בדיקת פוליגרף, לרבות במסגרת פוליסת ביטוח או תקנון קופת גמל. גוף מוסדי רשאי להציע לתובע לערוך בדיקת פוליגרף רק לאחר שהתובע הגיש לגוף המוסדי תביעה, ובתנאי שבשלב בירור התביעה או בשלב בדיקה מחודשת של זכאות התובע, עלו חשדות לתרמית או מרמה מצד התובע. בדיקת הפוליגרף במקרה כאמור תיערך בהתאם להוראות שנקבעו בחוזר וכן לאחר שנחתם הסכם פוליגרף (בהתאם להוראות החוזר לענין תוכן הסכם הפוליגרף) בין הגוף המוסדי ובין התובע. כמו כן, נקבע בחוזר כי גוף מוסדי אינו רשאי להסתמך בעת דחיית תביעה או חלק ממנה, או בעת הקטנת תשלומים עיתיים רק על תוצאותיה של בדיקת הפוליגרף. הוראות החוזר יחולו על כל גוף מוסדי, החל מיום 1 בספטמבר 2008, וכן על הקרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים ("קרנית") והתאגיד המנהל של המאגר לביטוחי רכב חובה ("הפול") בע"מ, לרבות על כל מי שמיישב תביעות מטעם כל אלו, בנוגע לתביעות שנמסרו לגוף המוסדי החל מהמועד האמור.

1.7.4 ביום 10 ביוני 2008 פרסם המפקח חוזר שעניינו מתנות והטבות למבוטחים ולעמיתים. בהתאם לחוזר, בעל רישיון (מבטח, חברה מנהלת, סוכן ביטוח, בעל רישיון (יחיד או תאגיד) כהגדרתו בחוק ייעוץ ושיווק פנסיוני, או מי מטעמם (בין במישרין ובי בעקיפין) לא יעניק למבוטח או לעמית אגב התקשרות בעסקה, מתנה או הטבה אחרת שאינה חלק אינטגרלי מהעסקה, שמחיר השוק שלה (כולל מע"מ) עולה על סך של 250 ש"ח. בכל פרסום בקשר למתנה, אשר שוויה עולה על 25 ש"ח, יובהר כי מחיר השוק שלה אינו עולה על סך של 250 ש"ח, יוצגו פרטי המתנה ותהיה הפניה לאתר האינטרנט של הגוף המוסדי בו יהיה מפרט של המתנה. כמו כן, נקבע כי מבוטח או עמית לא יידרש לעמוד בהתחייבות כלשהי בתמורה לקבלת מתנה ובכל מקרה לא יידרש להשיבה. כן נקבעו מגבלות על הענקת מתנה שהינה זכות להשתתף בהגרלה אשר כל אדם יכול להשתתף בה על ידי רכישת כרטיס זהה בשוק החופשי ללא כל תנאי מוקדם.

קופת פיצויים ותגמולים

1.7 חוזרים (המשך)

1.7.5 ביום 7 במאי 2007 פרסם המפקח חוזר לפיו גופים מוסדיים יערכו את דוחותיהם הכספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2008 לפי תקני דיווח בינלאומיים (IFRS). בחוזר נקבע כי גופים מוסדיים יישמו את הוראות תקן IFRS 1 "אימוץ לראשונה של תקני דווח כספי בינלאומיים".

בהמשך לחוזר הנ"ל, ביום 12 במרס 2008 פרסם המפקח חוזר שעניינו הנחיות לאימוץ תקני החשבונאות הבינלאומיים (IFRS) בדוחות הכספיים של חברות הביטוח. בחוזר נקבע, בין היתר, כי חברות הביטוח לא יחלקו את עודפי ההון (נטו) הנובעים מהעבר לתקינה הבינלאומית המחושבים ליום 31 בדצמבר 2007 עד לבחינת השפעת המעבר לדיווח לפי תקינה בינלאומית על ידי המפקח וקביעת כללים על ידו.

ביום 27 באפריל 2008 פרסם המפקח חוזר שעניינו הנחיות בדבר אימוץ תקני החשבונאות הבינלאומיים (IFRS). החוזר קובע הוראות הנוגעות ליישום אימוץ התקינה הבינלאומית בדוחות הכספיים החל מהרבעון הראשון בשנת 2008. על פי החוזר, הוראות הדיווח הקבועות בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח – 1998 וחוזרי המפקח באשר לדוחות כספיים של מבטח, לא יחולו בכל מקום בו הן אינן מאפשרות את יישום התקינה הבינלאומית או את יישום הוראות החוזרים שפרסם המפקח אגב המעבר לתקינה הבינלאומית.

1.7.6 ביום 7 באפריל 2008 פרסם המפקח חוזר לפיו נדחתה הכללת הדיווח לראשונה על תוצאות סטיות התקן השבועיות בדוח החודשי המוגש למפקח על ידי הגופים המוסדיים לדיווח בגין חודש אוקטובר 2008 (במקום אפריל 2008 כפי שנקבע בחוזר ביטוח 2007-1-15, בחוזר גמל 2007-2-3 ובחוזר פנסיה 2007-2-11).

1.7.7 ביום 20 בפברואר 2008 פרסום המפקח חוזר שעניינו דיווח לציבור על הוצאות ישירות המנוכות מחשבונות העמיתים. בחוזר נקבע, כי גוף מוסדי יפרסם באתר האינטרנט שלו דיווח על סך התשלומים ששולמו (ברבעון ובמצטבר מתחילת השנה) בגין כל סוג של הוצאה ישירה, כהגדרתה בתקנות הנדונות בסעיף 5.1.5 לעיל. כמו כן נקבע אופן דיווח כדלקמן:

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.7 חוזרים (המשך)

1.7.7 (המשך)

(א) קופת גמל – דיווח בנפרד עבור כל קופת גמל. קופת גמל מסלולית תדווח דיווח מצרפי של כל המסלולים ביחד;

(ב) התחייבויות תלויות תשואה – כל הקרנות והמסלולים ידווחו באופן מצרפי;

(ג) קופות גמל לקצבה – דיווח מצרפי עבור כל המסלולים. הדיווח יוצג תוך שלושה חודשים מתום התקופה המסתיימת ביום 31 בדצמבר, ותוך חודשיים מתום התקופה המסתיימת ביום 30 ביוני. הוראות החוזר יחולו על החברה מנהלת לגבי קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבניהולה, למעט קרנות ותיקות, ועל חברת ביטוח – לגבי התחייבויות תלויות תשואה, החל מתום התקופה המסתיימת ביום 30 ביוני 2008.

ביום 25 באוגוסט 2008 פרסם המפקח חוזר המתקן את החוזר הנ"ל באופן שמועד התחילה עבור דיווח קופות גמל בנפרד עבור כל קופת גמל ודיווח התחייבויות תלויות תשואה בנפרד עבור כל מסלול וקרן יחל מהדיווחים בגין הדיווח השנתי לשנת 2008.

1.7.8 ביום 20 בינואר 2008 פרסם המפקח חוזר שעניינו מתכונת הדיווח על רשימת נכסי השקעה של גוף מוסדי. בחוזר נקבע, כי דוף מוסדי יפרסם רשימת נכסים רבעונית ברמת הנכס הבודד (להלן: רשימת הנכסים) ליום האחרון של כל רבעון, מסוקרת על ידי רואה החשבון המבקר של הגוף המוסדי, לפי הפירוט שלהלן: (א) חברה מנהלת תציג את רשימת הנכסים של קופות הגמל שבניהולה עבור כל קופה בנפרד לרבות קופות מסלוליות ועבור כל קופות הגמל יחד; (ב) מבטח יציג את רשימת הנכסים המנוהלים כנגד התחייבויות תלויות תשואה בחלוקה לפי כל קרן או מסלול השקעה בנפרד ועבור כל התחייבויות תלויות תשואה יחד. על הגוף המוסדי לפרסם את רשימת הנכסים, באתר האינטרנט שלו, עד 3 ימים לאחר אישור הדוח הכספי שלו (רבעוני ושנתי). כמו כן, רשימת הנכסים ליום ה- 31 בדצמבר תצורף לדוחות השנתיים הנשלחים למשרדי המפקח.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.7 חוזרים (המשך)

1.7.8 (המשך)

ביום 25 באוגוסט 2008 פרסם המפקח חוזר המתקן את החוזר הנ"ל באופן שמועד התחילה עבור דיווח חברה מנהלת עבור כל קופות הגמל יחד ודיווח מבטח עבור כל התחייבויות תלויות תשואה יחד יחל מהדיווחים בגין הדיווח השנתי לשנת 2008.

1.7.9 ביום 14 בינואר 2008 פרסם המפקח חוזר שעניינו הבהרה לעניין חובת דיווח על פעולה בלתי רגילה לפי צו איסור הלבנת הון. צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של קופות גמל וחברה המנהלת קופת גמל), התשס"ב – 2001, קובע חובת דיווח לרשות המוסכמת על כל פעולה בחשבון שלאור המידע המצוי ברשות החברה המנהלת נחזים בעיניה כבלתי רגילה. החוזר קובע, כי חובות הדיווח כאמור, חלות גם לגבי פעולה הנחזית בעיני הקופה, לפי העניין, כקשורה להלבנת הון או מימון טרור, אף אם אין ידיעה או חשד לזיקה בין הפעולה האמורה לבין עבירת מקור המידע.

1.8 טיוטות חוזרים

1.8.1 ביום 9 בספטמבר 2008 פרסם המפקח טיוטת חוזר שניה שעניינה הוראות לעניין רואה חשבון מבקר של גוף מוסדי וטיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (כללים למניעת ניגוד עניינים של רואה חשבון מבקר) התשס"ח – 2008. טיוטת החוזר מסדירה כללים להבטחת פעילותו התקינה של רואה החשבון המבקר של גוף מוסדי, חובותיו ודרכי עבודתו, וכן חובותיו של הגוף המוסדי בקשר עם הביקורת החיצונית. טיוטת החוזר קובעת הוראות לענין מינוי והבטחת כשירות ומומחיות של רואה החשבון המבקר, חובת רוטציה של שותפים האחראים על הביקורת ועל סקירת הדוחות, שיתוף הפעולה של הגוף המוסדי עם רואה החשבון המבקר ונסיבות בהן על הגוף המוסדי המבוקר לדווח לממונה. בנוסף, נקבע בטיוטת החוזר, כי רואה החשבון המבקר ימסור לועדת ביקורת ולועדת מאזן של הגוף המוסדי, אחת לשנה, לפני מועד אישור הדוח הכספי דוח שנתי מפורט הכולל ממצאים מהותיים ונושאים המפורטים בטיוטת החוזר והרלבנטיים לאישור הדוח הכספי. רואה החשבון המבקר ידווח ליו"ר הדירקטוריון, לועדת הביקורת ולמנכ"ל, בהקדם על פי הנסיבות, על כל מידע שלפי דעתו נדרש להם למילוי תפקידם. עוד נקבעו בטיוטת החוזר, הוראות לענין הדיווחים שעל רואה החשבון המבקר להעביר למפקח, דרכי עבודת רואה

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.8 טיוטות חוזרים (המשך)

1.8.1 (המשך)

החשבון המבקר והוראות לענין נאותות דיווח סעיפי ההתחייבויות הביטוחיות בדוח הכספי. בטיוטת התקנות נקבע, בין היתר, כי לא ימונה אדם לתפקיד רואה חשבון מבקר בגוף מוסדי, אלא אם הוא או תאגיד רואי חשבון שהוא חבר בו בלתי תלויים בגוף המוסדי. כמו כן, לא ימונה מי שהכין עבור הגוף המוסדי דיווח הנדרש על ידי הממונה בשנה שקדמה למינויו או אם הוא מכין דיווח כאמור. על רואה החשבון המבקר לנקוט צעדים סבירים על מנת לוודא כי אינו נתון בניגוד עניינים בקשר עם תפקידו. כמו כן, נקבעו הוראות בקשר עם איסור העסקת אקטואר מבקר (כהגדרתו בטיוטת החוזר) בידי רואה חשבון מבקר. טיוטת החוזר והתקנות נמצאות בדיונים בין המפקח לגופים המוסדיים. כמו כן, על רואה חשבון המבקר לבחון השפעה אפשרית של טכנולוגיות המידע על הבקרה הפנימית בגוף מוסדי אותו הוא מבקר ועל הדוחות הכספיים של אותו גוף מוסדי על בסיס תקני ביקורת מקובלים.

1.8.2 ביום 31 באוגוסט 2008 פרסם המפקח טיוטה שלישית של חוזר שעניינה הוראות בדבר חישוב שווי נכסים של גוף מוסדי. טיוטת החוזר קובעת, כי הנכסים הלא סחירים יוצגו בשווים ההוגן בהתאם להוראות לחישוב שווים המפורטות בטיוטת החוזר, וכן קובעת הוראות לענין חישוב שווי של נכס הנסחר באמצעות עושי שוק. נקבע שיעור היקף הציטוט של עושה שוק. עוד נקבע בטיוטת החוזר, כי ועדת ההשקעות של גוף מוסדי תוודא קיומו של מערך בקרה שוטף ומערך ביקורת על אופן חישוב שווי הנכסים ועל עדכניות הערכתם. הוראות החוזר יחולו על חברות מנהלות וקופות גמל שבניהולן, קרנות פנסיה ותיקות ותיק פוליסות תלויות תשואה בחברות הביטוח. טיוטת החוזר נמצאת בדיונים בין המפקח לגופים המוסדיים.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.8 טיוטות חוזרים (המשך)

1.8.3 ביום 13 במרס 2008 פרסם המפקח טיוטה שניה של חוזר שעניינה ביטוח משלים לעמיתים בקופת גמל. טיוטת החוזר קובעת הוראות לגבי רכישת ביטוח משלים מכספי החברה המנהלת עבור עמית בקרן פנסיה או בקופת גמל באמצעות החברה המנהלת. בהתאם להוראות אלו, החברה המנהלת תשמש כבעלת פוליסת הביטוח המשלים, הביטוח המשלים יהיה ביטוח קבוצתי למקרה מוות או אובדן כושר עבודה בלבד. התשלומים עבור הכיסויים הביטוחיים ייעשו מכספי החברה המנהלת בלבד. החברה המנהלת וחברת הביטוח שממנה יירכשו הכיסויים הביטוחיים לא יהיו צדדים קשורים כהגדרתם בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), תשכ"ד – 1964. בנוסף, נקבע בטיוטת החוזר, כי רכישת ביטוח חיים קבוצתי בקופת גמל תיעשה בהתאם להוראות תקנה 31 לתקנות מס הכנסה ויחולו לגביה ההוראות הבאות: החברה המנהלת תשמש כבעלת פוליסת ביטוח החיים הקבוצתי עבור קופת הגמל שבניהולה; על רכישת ביטוח חיים קבוצתי מחברת ביטוח שהיא צד קשור, כהגדרתו בתקנות מס הכנסה, חלות הוראות תקנה 12ד41 לתקנות מס הכנסה. טיוטת החוזר נמצאת בדיונים בין המפקח לחברות הביטוח.

1.8.3 ביום 6 באוגוסט 2008, פורסמה טיוטת חוזר הבהרה לעניין מינוי דירקטור על ידי הגוף המוסדי. בטיוטת החוזר נקבע, כי התחייבות בהסכם הצבעה של בעל השליטה בלבד לתמוך במועמד לדירקטוריון מטעם הגוף המוסדי, ללא התחייבות מקבילה מצד הגוף המוסדי, לא תחשב כשלעצמה כיוצרת שליטה של הגוף המוסדי בתאגיד. טיוטת החוזר נמצאת בדיונים בין המפקח לגופים המוסדיים.

המשך לדוח הועדה לבחינת הצעדים הדרושים להגברת מעורבות הגופים המוסדיים בשוק ההון בישראל (ועדת חמדני) שפורסם בינואר 2008, ביום 5 באוגוסט 2008 פורסמה טיוטת חוזר שעניינה הגברת מעורבות הגופים המוסדיים בשוק ההון בישראל. בטיוטת החוזר נקבעו הוראות לעניין פרסום מדיניות ההצבעה של משקיע מוסדי בנוגע להצעות החלטה בנושאים שונים ואופן ההצבעה שלו בפועל בתאגידים שהוא בעל זכות הצבעה בהם כדלקמן:

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.8 טיוטות חוזרים

1.8.3 (המשך)

(א) על משקיע מוסדי לפרסם את מדיניות ההצבעה של ועדת ההשקעות. ועדת ההשקעות תבחן באופן שוטף את מדיניות ההצבעה שלה, תעדכן במידת הצורך והעדכון יפורסם תוך 14 ימי עסקים ;

(ב) משקיע מוסדי המתקשר עם גורם מקצועי בהתאם לתקנות, אינו חייב לפרסם את מדיניות ההצבעה שלו, אלא עליו לפרסם את זהות הגורם המקצועי ; הפנייה למדיניות ההצבעה של הגורם המקצועי ; הנסיבות בהן לא יפעל לפי המלצות הגורם המקצועי ;

(ג) משקיע מוסדי יפרסם את אופן ההצבעה בפועל בתאגידים שהוא בעל זכות הצבעה בהם, תוך ציון העניינים המפורטים בטיוטה לגבי כל הצעת החלטה ;

(ד) במקרה של הימנעות בהצבעה, על המשקיע המוסדי לפרסם גם את פירוט הסיבות בעטיין המשקיע המוסדי סבר כי עליו להימנע בהצבעה ;

(ה) משקיע מוסדי יפרסם את אופן ההצבעה שלו בפועל תוך 7 ימי עסקים ממועד כינוסה של כל אסיפה כללית בה השתתף. הפרסום יכלול גם הנתונים המפורטים בטיוטת החוזר.

(ו) משקיע מוסדי ידווח לועדת ההשקעות שלו על אופן הצבעתו בפועל בתדירות שתקבע ועדת ההשקעות ושלא תפחת מדיווח אחד בכל 60 יום .

(ז) על משקיע מוסדי לפרסם את אמות המידה ביחס לאיכות הממשל התאגידי, המנחות את ועדת ההשקעות שלו בבואה להחליט על השקעות בניירות ערך. ועדת ההשקעות תבחן באופן שוטף את אמות המידה כאמור, תעדכנן במידת הצורך והמשקיע המוסדי יפרסם את העדכונים תוך 14 ימי עסקים.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.8 טיוטות חוזרים

1.8.3 (המשך)

(ח) ועדת ההשקעות תקבע מדיניות בנוגע לאופן הפיקוח על החברות הציבוריות בהן משקיע המשקיע המוסדי, תוך התייחסות לעניינים בהם מתמקד המשקיע המוסדי והמשאבים המושקעים בפעילות זו.

(ט) על משקיע מוסדי לפרסם את מדיניות הפיקוח שלו על החברות הציבוריות בהן הוא משקיע. ועדת השקעות תבחן באופן שוטף את מדיניות הפיקוח כאמור, תעדכן במידת הצורך והמשקיע המוסדי יפרסם את העדכון תוך 14 ימי עסקים.

(י) הפרסום הנדרש במסגרת הטיוטה יופיע במקום בולט וברור באתר האינטרנט של המשקיע המוסדי ובצמוד לפרסום רשימת הנכסים הרבעונית שלו.

הטיוטה חלה על חברות מנהלות - לגבי קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבניהולן. טיוטת החוזר נמצאת בדיונים בין המפקח לגופים המוסדיים.
בקביל לפרסום טיוטת החוזר הנ"ל פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (השתתפות חברה מנהלת באסיפה כללית), התשס"ח-2008, ראה סעיף 5.4.1.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.8.4 ביום 5 באוגוסט 2008 פרסם המפקח טיוטת שניה של חוזר שעניינה פרסום מרכיבי התשואה של הגופים המוסדיים. בהתאם לטיוטת החוזר, גוף מוסדי יפרסם, במקביל למועד פרסום הדוח החודשי, את מרכיבי התשואה החודשית (בהתאם לאפיקי ההשקעה ולקטגוריות המפורטים בטיוטת החוזר) בציון תרומתו של כל אפיק השקעה לתשואה של כספי החיסכון שבניהולו. אחת לרבעון יפורסמו מרכיבי התשואה הרבעונית המצטברת במקביל למרכיבי התשואה החודשית. בנוסף, חברת מנהלת תפרסם את מרכיבי התשואה החודשית בציון תרומתו של כל אפיק השקעה לתשואה של קופות הגמל שבניהולה עבור כל קופה בנפרד לרבות כל מסלול בקופה מסלולית ומבטח יפרסם את מרכיבי התשואה החודשית בציון תרומתו של כל אפיק השקעה לתשואה של כל קרן או מסלול השקעה בנפרד. טיוטת החוזר נמצאת בדיונים בין המפקח לגופים המוסדיים.

1.8.5 ביום 22 ביולי 2008 פרסם המפקח טיוטה שניה של חוזר שעניינו מבנה אחיד להעברת מידע בתחום החיסכון הפנסיוני. טיוטת החוזר מגדירה שיטה כללית ומבנה נתונים אחיד להעברת נתונים בין גופים מוסדיים ומהם לצרכי מידע שונים בתחום החיסכון הפנסיוני, לרבות יועצים או משווקים פנסיונים, מעסיקים או מי מטעמם. השיטה הינה כללית ומהווה בסיס לכל סוגי המידע ובפרט בעניינים הבאים:

(א) העברת מידע מגוף מוסדי ליועץ או סוכן פנסיוני לצורך מתן ייעוץ או שיווק פנסיוני לעמית, וכן מידע שוטף על אחזקות ויתרות של העמית.

(ב) העברת מידע בין הגופים המוסדיים בעת ניוד מוצר פנסיוני בין גופים מוסדיים.

(ג) העברת היזון חוזר של הגוף המוסדי ליועץ או לסוכן פנסיוני של העמית או למעסיק על הפקדות שוטפות שהפקיד אצל הגוף המוסדי בגין עובדיו.

(ד) העברת מידע לגבי אירועים שונים במחזור חייו של עמית בין יועץ או סוכן פנסיוני לבין הגוף המוסדי (לדוגמה: הצטרפות עמית, מינוי יועץ/סוכן, עדכון פרטים אישים, עדכון מוטבים, שינוי מבנה ההפקדות וכדי).

(ה) הגדרת טפסים אחידים (לדוגמא: טפסי הצטרפות, טפסי העברה וכדי).

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.8.5 (המשך)

(ו) טבלאות תשתית של קודים אחידים (לדוגמה: מין, מצב משפחתי, עיסוקים וכד'). טיוטת החוזר נמצאת בדיונים בין המפקח לגופים המוסדיים.

1.8.6 ביום 15 ביולי 2008 פרסם המפקח טיוטה שניה של חוזר שעניינה צירוף עמיתים לגוף מוסדי - הבהרה. מטרת טיוטת החוזר הינה להבהיר את היחס בין סעיף 13 לחוק ייעוץ ושיווק פנסיוני, הקובע כי ביצוע עסקה לגבי מוצר פנסיוני בעבור לקוח תיעשה רק כחלק מייעוץ או שיווק פנסיוני ובהמשך לו, לבין סעיף 20(ב) לחוק קופות גמל, הקובע כי מעביד רשאי להפקיד תשלומים לקופה בהתאם להוראות הדין או הסכם, כל עוד העובד לא בחר בקופה אחרת. בטיוטת החוזר נקבע, כי כל קשר של יחיד עם יועץ פנסיוני או עם סוכן ביטוח פנסיוני או עם סוכן שיווק פנסיוני ("בעל רישיון") מהווה ייעוץ או שיווק פנסיוני ועל כן חל סעיף 13 הנ"ל ולא ניתן לבצע עסקה ללא הליך של ייעוץ או שיווק פנסיוני. מאידך, אם עובד מצטרף לגוף מוסדי אשר הוגדר על ידי מעבידו כברירת מחדל לפי הוראת סעיף 20(ב), בדרך של פניית מעבידו לקופת הגמל, אין חובה לערוך הליך של ייעוץ או שיווק פנסיוני. כמו כן, אם יחיד פונה ישירות לגוף מוסדי והגוף המוסדי פסיבי לחלוטין ואינו נוקט כל פעולה שיווקית אל מול אותו יחיד, אין מדובר בשיווק פנסיוני. אם היחיד בשלב כלשהו בהליך ההצטרפות נפגש או מדבר עם נציג של הגוף המוסדי או עם בעל רישיון או שואל שאלות לגבי המוצר ו/או התאמתו לצרכיו, חובה לבצע שיווק פנסיוני. טיוטת החוזר נמצאת בדיונים בין המפקח לגופים המוסדיים.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.8 טיוטות חוזרים (המשך)

1.8.7 ביום 14 ביולי 2008 פרסם המפקח טיוטה שלישית של חוזר שעניינה הוראות לעניין תוכנו של מסמך הנמקה ומסירתו ללקוח. חוק ייעוץ ושיווק פנסיוני מחייב בעל רישיון להתאים את הייעוץ או השיווק הפנסיוני לצרכיו של כל לקוח, ולבחור את סוג המוצר הפנסיוני, את המוצר הפנסיוני ואת הגוף המוסדי המתאימים ביותר עבורו, וזאת לאחר שבירר עם הלקוח את מטרות החיסכון שלו באמצעות המוצר הפנסיוני, את מצבו הכספי דרך כלל, את החיסכון הקיים שלו באמצעות מוצרים פנסיוניים ואת שאר הנסיבות הצריכות לעניין, ככל שהלקוח הסכים למסור מידע לגביהם. כמו כן, החוק מחייב את בעל הרישיון להעביר ללקוח בעת מתן ההמלצה מסמך בכתב, המפרט את הנימוקים להמלצתו בדבר כדאיות החיסכון שלו או של קרובו באמצעות מוצר פנסיוני. טיוטת החוזר כוללת פירוט לגבי אופן עריכת מסמך ההנמקה, המידע המינימאלי שיש לכלול בו, משך הזמן בו על בעל רישיון לשמור העתק ממסמך ההנמקה וחובת הגוף המוסדי לקבל לידיו העתק מסמך ההנמקה החתום על ידי הלקוח עובר לצירוף לקוח למוצר פנסיוני. כמו כן, נקבעה חובת על גוף המוסדי לבצע בדיקות מדגמיות לגבי לקוחות שהצטרפו אליו על ידי בעל רישיון שהוא סוכן ביטוח והאם הגיוס נערך בהתאם להוראות החוזר. טיוטת החוזר נמצאת בדיונים בין המפקח לגופים המוסדיים.

1.8.8 ביום 6 ביולי 2008 פרסם המפקח טיוטת חוזר שעניינה איסוף מידע סטטיסטי אגב ישוב תביעות. בהתאם לטיוטת החוזר, גוף מוסדי יאסוף וישמור את נתוני התביעות (במתכונת הקבועה בטיוטת החוזר) של השנים הקודמות ויפרסם באתר האינטרנט שלו את נתוני התביעות של ארבע השנים האחרונות, עד ליום 31 במרס ביחס לשנה שחלפה. החוזר יחול על נתוני התביעות לשנת 2009 ואילך וכולל הוראות מעבר לענין נתוני התביעות בשנת 2008. טיוטת החוזר נמצאת בדיונים בין המפקח לגופים המוסדיים.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.8 טיוטות חוזרים (המשך)

1.8.9 ביום 3 ביולי 2008 פרסם המפקח טיוטה שניה של חוזר שעניינה גמול לדירקטורים חיצוניים בגופים מוסדיים. מטרת טיוטת החוזר הינה יצירת התאמה בין תנאי הגמול של דירקטורים חיצוניים בגופים מוסדים המאוגדים כחברות פרטיות, לתנאי הגמול של דירקטורים חיצוניים בגופים מוסדיים המאוגדים כחברות ציבוריות, כפי שנקבעו בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני) (תיקון) התשס"ח - 2008 מיום 6 במרס 2008. במסגרת התקנות עודכן סכום הגמול הקבוע המשולם בהתאם להון העצמי של החברה וכן הוספה דרגה של חברות (בעלות הון עצמי העולה על 1 מיליארד ש"ח). כמו כן, נקבעה האפשרות להעניק גמול עודף לדירקטור חיצוני מומחה (כהגדרתו בטיוטת התקנות), ובלבד שהגמול המשולם לכל הדירקטורים החיצוניים מאותו הסוג (דירקטורים התקנות), ובלבד שהגמול המשולם לכל הדירקטורים החיצוניים מאותו הסוג (דירקטורים חיצוניים מומחים) שאינם מומחים) יהיה זהה. עוד נקבע, כי אישור האסיפה הכללית את הגמול נדרש רק במידה ששיעור הגמול נמוך מן הסכום הקבוע בתוספת לתקנות. לגבי גופים מוסדיים, נקבע כי הגמול ישולם בהתאם להון העצמי של הגוף המוסדי, בתוספת שווי הנכסים המנוהלים בעבור אחרים.

1.8.10 ביום 19 ביוני 2008 פרסם המפקח טיוטת שניה של חוזר שעניינה שירותי תפעול זמניים. בהתאם לחוזר, השירותים הזמניים אשר באפשרות חברה מנהלת לקבל מתאגיד בנקאי, כחלק משירותי התפעל , בתקופת המעבר (עד ליום 1.8.2010) הינם :

(א) מתן מידע לעמיתים שלא באמצעות האינטרנט ;

(א) קבלת מידע ישירות מעמיתים, לרבות עדכון פרטי העמיתים ;

(ב) קבלת מידע ישירות ממעסיקים בנוגע להפקדת כספים בקשר לעובדיהם ;

(ג) קבלת בקשה מעמית למשיכת כספים בסכום שאינו עולה על 50,000 ש"ח ;

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.8 טיוטות חוזרים (המשך)

1.8.10 (המשך)

(ד) קבלת בקשת הפקדה שוטפת של כספים לזכות עמית, מעמית או ממעסיק. כמו כן נקבע כי כל הסכמה על שירותי תפעול זמניים עם התאגיד הבנקאי תוגש למפקח לפני מועד כניסתה לתוקף. הסמכות שהתקבלו טרם פרסום החוזר, תוגשנה למפקח תוך 15 ימים ממועד פרסום החוזר.

1.8.11. ביום 16 באפריל 2008 פרסם המפקח טיוטת חוזר שעניינה טיוב נתוני וזכויות העמיתים בגופים מוסדיים. בהתאם לטיוטת החוזר, על גוף מוסדי לבצע את כל הפעולות הנדרשות במטרה להבטיח את קיומם של מערכות מידע ובסיסי נתונים המכילים נתוני מידע מהימנים, מדויקים, שלמים וזמינים הניתנים לאחזור במהירות ובאפקטיביות. טיוטת החוזר קובעת, בין היתר, כי על גוף מוסדי לבצע טיוב של כל נתוני המידע של עמיתיו שיכולים להיות בעלי השפעה על זכויות העמית. תהליך הטיוב יכלול אימות מהימנות ושלמות המידע במערכות הגוף המוסדי וביצוע תהליכי חישוב ועיבוד של נתוני המידע שטויב, כך שניתן יהיה להבטיח כי זכויות העמיתים חושבו כיאות, ולבצע תהליכי בקרה ופיקוח על נכונותן. כמו כן, יש לנהל את המידע באופן שיאפשר אחזור וניתוח של מידע לגבי זכויות העמיתים והרכבן לכל נקודת זמן בתקופת חברותו של עמית בקופת גמל או בתקופת ביטוחו אצל מבטח. את הפעולות הנ"ל יש לבצע עד ליום 31 בדצמבר 2009. טיוטת החוזר קובעת את הפעולות שיש לבצע לצורך ביצוע הוראות החוזר, לרבות קיום דיון בדירקטוריון הגוף המוסדי בדבר עמידה בהוראות החוזר ומינוי אחראי לתהליך. טיוטת החוזר נמצאת בדיונים בין המפקח לגופים המוסדיים.

1.8.12. ביום 8 באפריל 2008 פרסם המפקח טיוטה שניה של חוזר שעניינה הוראות בדבר חישוב שווי נכסים של גוף מוסדי. טיוטת החוזר קובעת, כי הנכסים הלא סחירים יוצגו בשווים ההוגן בהתאם להוראות לחישוב שווים המפורטות בטיוטת החוזר, וכן קובעת הוראות לענין חישוב שווי של נכס הנסחר באמצעות עושי שוק. עוד נקבע בטיוטת החוזר, כי ועדת ההשקעות של גוף מוסדי תוודא קיומו של מערך בקרה שוטף ומערך ביקורת על אופן חישוב שווי הנכסים ועל עדכניות הערכתם. הוראות החוזר יחולו על חברות מנהלות וקופות גמל שבניהולן, קרנות פנסיה ותיקות ותיק פוליסות תלויות תשואה בחברות הביטוח. טיוטת החוזר נמצאת בדיונים בין המפקח לגופים המוסדיים.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.9 טיוטת תקנות

1.9.1 בהמשך לדוח הועדה לבחינת הצעדים הדרושים להגברת מעורבות הגופים המוסדיים בשוק ההון בישראל (ועדת חמדני) שפורסם בינואר 2008, ביום 5 באוגוסט 2008 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (השתתפות חברה מנהלת באסיפה כללית), התשס"ח – 2008, התקנות קובעות, בין היתר, כדלקמן:

א. נושאים שלגביהם חייב משקיע מוסדי להשתתף בהצבעות ולהצביע בעד או נגד;

ב. סייגים לחובת השתתפות בהצבעה זו;

ג. במקרה שבעל השליטה במשקיע המוסדי מחזיק בתאגיד (שהמשקיע המוסדי בעל מניות בו) לפחות 5% מסוג כלשהו של אמצעי שליטה, המשקיע המוסדי ישתתף ויצביע באסיפה הכללית של התאגיד באופן שיאושר בידי הנציגים החיצוניים בועדת ההשקעות של המשקיע המוסדי. חובת ההשתתפות וההצבעה לא תחול על משקיע מוסדי אשר הצביע לפי המלצת הצבעה של גורם מקצועי עימו התקשר;

ד. משקיע מוסדי רשאי לקבוע סוגי הצעות החלטה לגביהן יתקשר עם גורם מקצועי לצורך גיבוש המלצות הצבעה ובלבד שהתקיימו התנאים המפורטים בטיוטת התקנות;

ה. הצביע משקיע מוסדי לפי המלצת הצבעה של גורם מקצועי עימו התקשר, יראו אותו כמי שהצבעתו לא הייתה נגועה בניגוד עניינים העולה כדי הפרת חובת הנאמנות, אלא אם כן הוכח אחרת. התקנות יחולו על חברה מנהלת – לגבי השקעות המבוצעות עבור קופות הגמל שבניהולה ועל מבטח – לגבי השקעות העומדות כנגד התחייבויות תלויות תשואה. מתקיימים דיונים בין המפקח לגופים המוסדיים באשר לטיוטת התקנות.

במקביל לפרסום טיוטת התקנות הנ"ל, פורסמה טיוטת חוזר בעניינה הגברת מעורבות הגופים המוסדיים בשוק ההון בישראל, ראה סעיף 5.3.2.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.9 טיוטת תקנות (המשך)

1.9.2 ביום 6 במרס 2008 פרסם המפקח את טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (קופת גמל בניהול אישי), התשס"ח-2008. התקנות המוצעות מסדירות פעילות של קופות גמל בניהול אישי. בהתאם לטיוטת התקנות, כספי קופת גמל בניהול אישי יושקעו אך ורק לפי הוראות של אחד מאלה בכל חשבון:

א. העמית;

ב. קרוב של העמית שקיבל ממנו ייפוי כוח הכולל הרשאה לתת הוראות לחברה המנהלת לענין השקעות הכספים;

ג. מנהל תיקים שהעמית בקופת הגמל התקשר עימו בהסכם הכולל את כל הפרטים הנדרשים להתקשרות בין לקוח ובין מנהל תיקים לפי חוק הסדרת העיסוק, בשינויים המחויבים, ואשר העמית הורה לחברה המנהלת להשקיע את כספי קופת הגמל באמצעותו. בהתאם לטיוטת התקנות, על החברה המנהלת לערוך הסכם בכתב עם העמית בקופת גמל בניהול אישי ולמסור לו העתק ממנו מיד לאחר חתימתו. בטיוטה נקבעו הוראות למקרה שהעמית בוחר, כי השקעת כספו בקופת הגמל תיעשה על פי הוראות מנהל תיקים, לעניין מגבלות על השקעת כספי קופת גמל בניהול אישי, לעניין סכומים שניתן לנכות מנכסי קופת הגמל בניהול אישי, לעניין אופן שערוך הנכסים ולעניין העברת כספים. התקנות חלות גם על מסלול השקעה בקופת גמל מסלולית שניתן לבצע בה את השקעת הכספים רק על פי הוראת המנויים לעיל, ויראו את המסלול האמור כאילו היה קופת גמל בניהול אישי. בטיוטת התקנות נקבע, כי חברה מנהלת של קופת גמל בניהול אישי רשאית לרכוש/למכור ני"ע באמצעות צד קשור ובלבד שהעמלות לא יעלו על 20% מסך העמלות ששולמו בשל כלל הרכישות והמכירות שביצעה במהלך שנה קלנדארית בקופת הגמל. כמו כן נקבע, כי לא תשולם עמלת הפצה ליועץ פנסיוני או ליועץ השקעות בעד קופת גמל בניהול אישי.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.9 טיוטות תקנות (המשך)

1.9.3 ביום 28 בינואר 2008 פורסמה טיוטה נוספת של תקנות הפיקוח על שירותים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על חברות מנהלות ומבטחים) התשס"ח-2008 שהועבר לאישור וועדת הכספים של הכנסת. בתקנות אלו רוכזו כל כללי ההשקעה על כל הגופים המוסדיים בהבחנה בין "קופות גמל משלמות קצבה", משקיע מוסדי (קרנות פנסיה, קופות גמל וחברות ביטוח בשל התחייבויות תלויות תשואה, חברת ביטוח בשל התחייבויות שאינן תלויות תשואה (לרבות הון עצמי) וחברות מנהלות בשל הונן העצמי התקנות כוללות, בין היתר, השוואת ההסדר התחיקתי הקיים בתחום הביטוח להסדר הקיים. התקנות בקופות הגמל והפנסיה (בכל הקשור לתיקי השקעה של כספים לכיסוי התחייבויות תלויות תשואה והתחייבויות שאינן תלויות תשואה והשקעות ההון העצמי). כמו כן, כוללות התקנות שינויים בכללי ההשקעה לשם התאמתם למדיניות משרד האוצר בנוגע לפעילות שוק ההון והגופים המוסדיים. התקנות משוות את כללי ההשקעה החלים על החלק החופשי של קרנות הפנסיה הותיקות לכללי ההשקעה החלים על הגופים המוסדיים, מבטלות את התלות בין רמת הדרוג לבין שיעור ההשקעה המותר בתאגיד בודד ובקבוצת לווים, מרחיבות את האפשרות להשקיע במדינות בעלות דירוג אשראי BB ומעלה, משנות את שיעור ההשקעות המותרות בתאגידים אחרים, קובעות מגבלות על ההשקעה בתאגידים ריאליים ובמבטחים אחרים כנגד התחייבויות שאינן תלויות תשואה וכו'. בתקנות נכללות הוראות בענין אישור עסקאות בין גופים מוסדיים לתאגידים קשורים שלהם, מנגנון אישור עסקאות כאמור ובענין מגבלות כמותיות ביחס להיקף ההשקעה בצדדים קשורים או באמצעות צדדים קשורים. ביום 7 ביולי 2008 טיוטת התקנות עברה לאישור הכנסת.

1.9.4 ביום 28 בינואר 2008 פורסמה טיוטת תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) (תיקון), התשס"ח – 2007. במסגרת טיוטת התקנות בוטלו המגבלות בדבר סוגי ההוצאות שייפרעו מנכסי הקופה, כמו כן בוטלו ההוראות לפיהן דמי ניהול ושכר הנאמן שישולמו בשל השקעה ביחידות בקרן ובקרן חוץ ישולמו מתוך דמי הניהול שגבתה הקופה וכי תשלומים במסגרת התקשרות קופת גמל עם יחיד או חברה בעלי רשיון ניהול תיקי השקעות לשם ניהול ההשקעות של הקופה, ישולמו מתוך דמי הניהול.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.9 טיוטת תקנות (המשך)

1.9.5 ביום 7 בינואר 2008 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח) (תנאי כשירות וכללים למניעת ניגוד עניינים למבקר פנימי בגוף מוסדי), התשס"ח – 2008. בטיוטת התקנות נקבעו תנאי כשירות למבקרים פנימיים בגוף מוסדי. כמו כן, נקבע כי מבקר פנימי לא ימלא בגוף המוסדי תפקיד נוסף, זולת תפקיד הממונה על תלונות העובדים.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.10 **הוראת שעה לעניין השקעה מאגרות חוב קונצרניות**

1.10.1 חישוב שווי של אגרות חוב קונצרניות לפי עלות מתואמת

כללי

משקיע מוסדי יהיה רשאי לחשב את שוויין של איגרות חוב קונצרניות או מסגרות מנוצלות ללווים, שרכש או הקצה החל מיום 4 בנובמבר 2008 ועד למועד שעליו יודיע הממונה, לפי עלות מתואמת ולא לפי שווי שוק או שווי הוגן, בכפוף לקיומם של תנאים אלה:

1.10.2 המשקיע המוסדי יפתח מסגרת השקעה עבור כל קופה או קרן שבניהולו או עבור כל מסלול השקעה בהתחייבויות תלויות תשואה שבניהולו (להלן – מסלול השקעה), לפי העניין.

1.10.3 השווי המצטבר של איגרות החוב הקונצרניות או מסגרות מנוצלות ללווים של כל קופה, קרן או מסלול השקעה, המנוהלות במסגרת ההשקעה כאמור בסעיף קטן א', במועד רכישתן או הקצאתן, לא יעלה על 3% מהשווי המשוערך של נכסי הקופה, הקרן או מסלול ההשקעה, לפי העניין.

1.10.4 איגרות החוב הקונצרניות ומסגרות מנוצלות ללווים ינוהלו במסגרת ההשקעה החל ממועד רכישתן או הקצאתן, בהתאמה, ויוחזקו על ידי המשקיע המוסדי עד מועד פדיונן הסופי. ואולם, המשקיע המוסדי יהיה רשאי למכור איגרת חוב קונצרנית לפני מועד פדיונה הסופי, בנסיבות מיוחדות ואם התקבל לכך אישור מנומק ומתועד של ועדת ההשקעות. המשקיע המוסדי ימסור לממונה דיווח מיידי אודות מכירה כאמור, בצירוף אישור ועדת ההשקעות.

1.10.5 שוויה של איגרת חוב קונצרנית או מסגרת מנוצלת ללווה שנכללה במסגרת השקעה יחושב לפי עלות מתואמת, כל עוד היא מוחזקת בידי המשקיע המוסדי.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ד' – מגמות והתחרות בשוק קופות הגמל (המשך)

1.10 **הוראת שעה לעניין השקעה מאגרות חוב קונצרניות** (המשך)

1.10.6 למען הסר ספק, במסגרת ההשקעה לא ייכללו אגרות חוב קונצרניות או מסגרות מנוצלות ללווים שהועברו למשקיע המוסדי, בתמורה לאגרות חוב או ניירות אחרים, מגוף מוסדי אחר, ממשקיעים מוסדיים המנוהלים או נשלטים בידי אותו גוף מוסדי (שהוא המשקיע המוסדי) או במסגרת אותו גוף מוסדי (שהוא המשקיע המוסדי).

1.10.7 **פיקוח ובקרה על מסגרת ההשקעה**
ועדת ההשקעות תדון, לפחות אחת לרבעון, באופן ניהול מסגרת ההשקעה.

פרק ה' – התפתחות בשוק ההון

במהלך הרבעון נמשכה התנודתיות בשוקי המניות כאשר לאחר ירידות חדות שנרשמו ברבעון הראשון ועליות נאות ברבעון השני, הרבעון השלישי הסתיים בירידות חדות של כ- 18% במדדי ת"א 100, ת"א 25 ויתר 50. היפוך הכיוון היה על רקע רצף שלילי של חדשות ואירועים שזרמו משוקי ארה"ב, רוסיה ואירופה. אלו הדגימו את נזקי הגלובליזציה ואת תופעת ההידבקות של כלכלות נוספות במשבר, שהחל לפני כשנה בשוק המשכנתאות בארה"ב. בעוד ברבעון השני מחירי הסחורות האמירו ותרמו לביצועי יתר חדים במניות ענף הכימיה, ברבעון השלישי נרשמה ירידה חדה במחירי הסחורות החקלאיות ובנפט שהפעם תורגמה לשלילה ע"י המשקיעים, לאור ההכרה שירידת המחירים מהווה למעשה עוד אינדיקציה להאטה המחריפה. תופעות אלו באו לידי ביטוי בשוק ההון בישראל בשני מובנים: הראשון, החל פרסום מדדי מקרו שהראו כי ישנה האטה בקצב צמיחת הכלכלה בישראל, מה שגרם למשקיעים להבין שכלכלת ישראל גם עלולה להינזק מהמשבר העולמי. השני, לקראת סוף הרבעון, החל בנק ישראל לשנות דגש במדיניותו מכזו הבאה לטפל באינפלציה, לכזו שמטרתה לטפל בהאטה וביציבות המערכת הפיננסית, מה שבא לידי ביטוי בשינוי מגמה והורדת ריבית ב- 0.75% במהלך אוקטובר. בהתאם, התחזית לצמיחה בתמ"ג ב- 2008 נותרה עדיין ברמת 4% אך זו לשנת 2009 עודכנה כלפי מטה לרמת 2.7%-2.5% . כמו כן, כיום מעריך בנק ישראל, שינוי כיוון בשיעור האבטלה ועליה מתונה לרמת 6.5%.

מדיניות רכישת הדולרים המשיכה כסדרה גם ברבעון השלישי ולעת עתה משדר הבנק שהוא אינו מתכוון לשנותה. מדיניות זו, בצמוד להתחזקות הדולר בעולם תרמה ברבעון השלישי לפיחות בשקל למול הדולר ולהיחלשות היורו. מגמה זו נמשכה והוחרפה באוקטובר. בראיה כוללת, השקל עדיין נותר מטבע חזק יחסית, מה שאינו מבשר טובות לכושר התחרות של היצואן הישראלי. בתקופה 1.1.08-30.9.08, נחלש הדולר למול השקל בכ- 11% והיורו בכ- 11.6%.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ה' – התפתחות בשוק ההון (המשך)

האינפלציה בחודשים ינואר-ספטמבר עמדה על 4.4% וב- 12 החודשים האחרונים על 5.5%. מדד 9.08 סימן האטה באינפלציה ובצפי קדימה לאור הירידה במחירי הסחורות, אם כי ברמת הרבעון כולו, נרשמה עליה של 2% במדד המחירים. השינויים בציפיות, באו לידי ביטוי בהתנהגות אג"ח הממשלתיות. בעוד במחצית הראשונה נטו להוביל אג"ח הצמודות למדד, ברבעון השלישי התהפכה המגמה ונרשמה ירידת תשואות באפיק השקלי. בחודשים ינואר-ספטמבר, רשם מדד אג"ח ממשלתי צמוד עליה של כ- 6.1% בעוד מדד אג"ח שקליות עלה בכ- 4.7%. ברבעון השלישי, נרשם כאמור שינוי מגמה ומדד אג"ח ממשלתי צמוד הראה ירידה של כ- 1.8% בעוד מדד אג"ח שקלי עלה בכ- 2%.

במהלך הרבעון השלישי, נרשמה עליית תשואות חדה בשוק האג"ח הקונצרני שהתבטאה בירידה של כ- 8% במדד הרלוונטי. זאת על רקע פדיונות בקרנות נאמנות אג"חיות, תעודות סל (העוקבות אחר מדדי התל בונד) וקופות גמל ולאור מידע שזרם לשוק לאחר פניית הרשויות לחברות בתשואת זבל, לחשוף את תוכניות שירות החוב שלהן. חברות הדירוג החלו ברבעון השלישי לעדכן את דירוגי החברות שנכנסו לרשימת מעקב (בעיקר נדל"ן ומוצרים פיננסים) ברבעון השני. מרבית העדכונים הסתיימו בהורדות דירוג, בצמוד להתחדדות ההכרה בעוצמת המשבר הכלכלי בעולם.

חודש אוקטובר סימן עליית מדרגה בדרגת המשבר הפיננסי עם חשיפת קשיים תזרימיים של מדינות שלמות ביניהן איסלנד, אוקראינה, הונגריה וארגנטינה. עקב כך הגיעו ממשלות לתובנה שמדובר במשבר גלובלי ובהתאם ראוי להתקיים תיאום בין בנקים מרכזיים בעולם, לכל הפחות בנושא מדיניות הריבית. למרות חבילת צעדים נוספת של הזרמת נזילות לבנקים, והורדת ריבית בשיעורים של 0.5-1% במדינות השונות, נראה שמחריף משבר אי האמון של הציבור בשוקי הכספים והבנקים, מה שתרם למשיכות כספים אדירות מהבורסות ומקרנות ההשקעה השונות. עקב כך רשמו שוקי המניות בעולם ירידות חדות כאשר השוק בישראל היווה בבואה של שוקי העולם. מדד ת"א 100 ירד באוקטובר לבדו כ- 20% והשלים ירידה של כ- 44% מתחילת השנה.

כמו שוקי המניות גם שוקי האג"ח חוו ירידות. הדבר בלט באג"ח הממשלתיות השקליות הארוכות לאור הגדלת היקף גיוסי ההון הסחיר של האוצר לנובמבר מעבר למתוכנן. המרווחים בין אג"ח קונצרניות לבין אג"ח ממשלתיות המשיכו להתרחב עבור אג"ח בדירוג AA ומטה. שינוי הטעמים תוך מעבר מאג"ח צמוד לאג"ח שקלי החל כבר בספטמבר, לאור ירידה בציפיות לאינפלציה שקיבלו חיזוק מהורדת הריבית במשק. הגדלת הגיוסים באג"ח שקלי פגעה בשני האפיקים גם יחד כאשר במקביל מהלך של גופים מוסדיים להגדיל נזילות הביאה למכירות כפויות של אג"ח לכל אורך הקו וליצירת עיוותי שוק בתמחור חלק מאג"ח הקונצרניות, שברובן צמודות למדד.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ה – התפתחות בשוק ההון (המשך)

על מנת להניע מחדש את שוק האג"ח הקונצרני פרסם המפקח על שוק ההון והביטוח בתחילת נובמבר, הוראת שעה לפיה כל גוף מוסדי שיקנה אג"ח קונצרני מפרסום החוזר ואילך, יוכל להגדירו כנייר לפדיון ובהתאם יוכל לרשום אותו בערך מתואם ולא בערך שוק. הוראה זו אמורה הייתה להפיג את חשש המוסדיים מרישום הפסדים בטווח קצר, במקרה של המשך שחיקת מחירי האג"ח, באם ימשך למשל מצב של מכירות כפויות ע"י קופות גמל ו/או קרנות נאמנות.

שוקי הכספים בחו"ל

הרבעון השלישי עמד בסימן האצת החדשות השליליות בגזרת המקרו ומצד המערכת הפיננסית, בראשן קריסת ליהמן ברדרס, שסימנה את סוף עידן בנקי ההשקעות בארה"ב. בעקבות אירוע דרמטי זה, החלה תגובת שרשרת חריפה בגופים פיננסים כגון חברות ביטוח וקרנות גידור אשר תרמה להחרפת מחנק האשראי וליצירת חוסר אמון הדדי בין הגופים הפיננסים. כצעד נגדי של הממשל, הורחבה מגמת ההלאמות של גופים פיננסים (מסחריים ומשכנתאות) במדינות שונות בעולם. זאת ועוד, אירועים אלו חייבו רשויות במדינות שונות בעולם, בראשן מדינות ה- G7, להשיק במשותף תוכניות תמיכה חסרות תקדים במערכות הפיננסיות שלהן, במטרה למנוע מחנק אשראי. עלות תוכניות אלו הסתכמה במאות מיליארדי דולרים אך למרות זאת, המשקיעים המשיכו לחוש חוסר בטחון שזהו סוף פסוק, מה שבא לידי ביטוי בתנודות חריגות בעוצמתן בשוקי העולם בחודש אוקטובר.

בעוד הרבעון השני חידד עבור בנקים מרכזיים בעולם את הצורך בהתמודדות עם האצה באינפלציה לצד רצון להאיץ את הפעילות הכלכלית, ברבעון השלישי השתנה הדגש לטיפול בהאטה ובמחנק האשראי. בהתאם, הושק באוקטובר מהלך מתואם של הורדת ריבית ב- 0.5-1% במטרה לשפר את נזילות המערכת הבנקאית.

הרבעון השלישי סימן שינוי מגמה במחירי הסחורות החקלאיות והנפט, שבלט בירידה מרמת כ-140$ לחבית במהלך יולי לרמת 65$ בסוף אוקטובר. ירידה חדה זו תמכה בהערכות בדבר קיומם של ביקושים ספקולטיביים במחירי הסחורות. בעוד במחצית הראשונה, החששות מפגיעה בכלכלת ארה"ב תרמו להאמרת הדולר לרמת 1.55-1.6 יורו לדולר, ברבעון השלישי החלה גם כלכלת אירופה להציג סימני האטה מתגברים. התמהמהות הבנק האירופי בטיפול בבעיה, דרך הורדת ריבית או צעדים פיסקליים אחרים, כפי שנקטו הרשויות בארה"ב, הביאה להיחלשות מהותית של היורו מול הדולר אל מתחת לרמת 1.3 יורו לדולר.

כלכלת רוסיה משכה עניין רב ברבעון השלישי, עד אליו הצליחה להימלט מהתשואות השליליות שרווחו בשוקי המערב. הסיבה המרכזית הייתה הפלישה לגיאורגיה והמשניות, שידור מסרים מהשלטון בדבר שינוי היחס למשקיעים זרים וירידת מחיר הנפט, מרכיב מהותי בכלכלת המדינה. תוך כשלושה חודשים יצאו מהשוק הרוסי השקעות זרות בהיקף של עשרות מיליארדי דולרים ומשכו את הבורסה המקומית לירידות חדות שתוקנו בחלקן בסוף אוקטובר. מגמה דומה אפיינה גם את השוק הצומח בברזיל שנשען ברובו על מחירי הנפט והמתכות.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ה' – התפתחות בשוק ההון (המשך)

בסיכום ביניים מתחילת השנה (ינואר-אוקטובר), כל הבורסות המרכזיות בעולם נמצאות בטריטוריה שלילית, שנעה בין תשואה שלילית של 30% ועד 60% . אי הודאות עדיין גבוהה והתנודתיות בהתאם. בתקופה 1.1.08-30.9.08 , ירד מדד S&P 500 בכ- 20% , מדד יורו סטוקס ירד בכ- 31% , MSCI העולמי בכ- 26% ומדד MSCI לשווקים מתפתחים ירד בכ- 37%.

באוקטובר, החריפו כאמור הירידות והמדדים המובילים בעולם רשמו צניחה ממוצעת של כ- 20% . מדד S&P 500 ירד בכ- 17% , מדד יורו סטוקס ירד בכ- 15% , MSCI העולמי בכ- 19% ומדד MSCI לשווקים מתפתחים ירד בכ- 27%.

גם שוקי המט"ח בעולם חוו באוקטובר תנודתיות קיצונית שבאה לידי ביטוי בהתחזקות הדולר והין על חשבון היורו והליש"ט. במהלך אוקטובר היין התחזק בכ- 16% אל מול האירו וב- 16% אל מול הלירה שטרלינג. כמו כן עלה הין ב- 7.5% אל מול הדולר ל- 98.06 יין לדולר, העלייה הגדולה ביותר מזה עשור. הלירה שטרלינג והאירו נחלשו באוקטובר בכ- 9% אל מול הדולר.

פרק ו' – אירועים לאחר תאריך המאזן

לאחר תאריך דוח כספי ביניים התגבר חוסר היציבות בשווקים הפיננסיים בארץ ובעולם ומכך נרשמו ירידות חדות בשערי הניירות ערך המונפקים לציבור. שיעור התשואה השלילית ברוטו של קופת התגמולים באוקטובר היה 6.28% וסה"כ תשואה שלילית מצטברת עד יום 31 באוקטובר היתה 8.90% משיכות עמיתים התגברו בעקבות הירידות החדות בשווקים בעולם שהביאו לתשואות שליליות והסתכמו באוקטובר על סך של 207 אלפי ש"ח.

קופת פיצויים ותגמולים

פרק ז' – בקרות ונוהלים

בהמשך להוראות חוזר גופים מוסדיים 9-9-2007 התקיימה ישיבת הצוות לעניין אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי וסיכמה את עקרונות הפעילות ואת ההערכות המקדימה כדלהלן :

1. מונה צוות היגוי וצוות לפרויקט הכוללים גורמי מקצוע חיצוניים ופנימיים.

2. **הגדרת הבקרה הפנימית**

במסגרת חוזר גופים מוסדיים 14-9-2007 נקבע כי דירקטוריון גוף מוסדי יאשר כתב סמכויות המגדיר את סמכויות ותפקידי מערך הביקורת הפנימית.כמו כן המבקר הפנימי יסדיר את פעילותו בנהלי עבודה כתובים.
בדירקטוריון ובועדת הביקורת התקיים דיון במסמך סמכויות ותפקידי מערך הביקורת הפנימית ונוהלי עבודת המבקר הפנימי אשר אושרו על ידם.

3. **הצהרות מנכ"ל ומנהלת כספים בגין בקרות פנימיות וגילוי (SOX 302)**

בעקבות הנחיות שהוציאה הרשות לניירות ערך בארה"ב, במסגרת חוק "סרבנס אוקסלי"(Act of 2002 Sarbanes-Oxley), פרסם המפקח בשנת הדוח חוזרים המטילים על הגופים המוסדיים לצרף לדוחות הכספיים הצהרות של המנהלים בדבר נאותות הנתונים הכספיים המוצגים בדוחות הכספיים של הקופה וקיומן ויעילותן של בקרות פנימיות, שנועדו להבטיח שמידע מהותי המתייחס לגוף האמור מובא לידיעתם. בהתאם לאמור, הקופה קיימה את ההליך הנדרש על פי סעיף 302 לחוק Sarbanes-Oxley, שכלל בחינה של תהליכי העבודה והבקרות הפנימיות בגוף המוסדי.

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל ומנהלת הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את היעילות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי ומנהלת הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הינן יעילות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 30 בספטמבר 2008 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

הצהרות המנהלים בדבר נאותות הנתונים הכספיים המוצגים בדוחות הכספיים של הקופה וקיומן ויעילותן של בקרות פנימיות ביחס לדוחות כספיים אלה מצורפות להלן בנספח לדוחות הכספיים.

אחריות בקרה פנימית על הדיווח הכספי (SOX 404)

קופת פיצויים ותגמולים

המפקח על הביטוח פרסם חוזר ליישום הוראות סעיף 404 לחוק Oxley-Sarbanesבאשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי וחוות דעת רואה החשבון המבקר לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על דיווח כספי. יישום הוראות חוזר זה מחייב ביצוע תהליך של בחינה רחבה של המערכות התפעוליות המרכזיות של החברה ונהלי העבודה והבקרה הקשורים בהן. בחוזר נקבע תאריך יעד לחתימה על ההצהרה במתכונת סעיף 404 לחוק האמור עד לדוח השנתי של 2009
החברה החלה בהיערכותה ליישום החוזר כאמור, ולצורך כך התקשרה עם חברות יעוץ חיצוניות, תוך אימוץ מודל ה- COSO המגדיר את מבנה הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי. תהליך ההיערכות של החברה ליישום כאמור נעשה על פי "אבני דרך" שנקבעו בשיתוף עם היועצים.

החברה הקימה צוות לניהול הפרויקט, ועדת היגוי ומנהלת. נכון למועד עריכת הדוח, נמצאת החברה לקראת סיום שלב זיהוי ומיפוי התהליכים. החברה מתעתדת להתחיל בתחילת שנת 2009 את שלב תיעוד התהליכים, במקביל לניתוח פערי הבקרה.

החברה התקשרה עם בית תוכנה לצורך רכישה והטמעה של תוכנה אשר תשמש לתיעוד התהליכים ולניהול ומעקב בדיקות וממצאים של הבקרות לצורך הערכת האפקטיביות שלהן.